

BUDAPESTI GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
MENEDZSMENT KAR

SZAKDOLGOZAT

Készítette: Borus Dávid

Szak: Gazdálkodási és menedzsment BA/BSc

Munkarend: nappali

Specializáció: Vállalkozásmenedzsment

2025

FIRE mozgalom gazdasági és társadalmi tényezőinek, korlátjainak vizsgálata

Készítette: Borus Dávid

Szak: Gazdálkodási és menedzsment
BA/BSc

Munkarend: nappali

Specializáció: Vállalkozásmenedzsment

Belső témavezető: Dr. Tóth Arnold
habilitált egyetemi docens

Külső témavezető: Bognár Balázs
FIRE – Hungary adminisztrátor

Eredetiségi nyilatkozat a szakdolgozatról/diplomamunkáról/záródolgozatról

Hallgató adatai							
Név, Neptun-kód:	Borus Dávid	P	D	B	W	U	4
Szakdolgozat/diplomamunka/záródolgozat adatai							
Szakdolgozat/diplomamunka/ záródolgozat címe:	FIRE mozgalom gazdasági és társadalmi tényezőinek, korlátjainak vizsgálata						
Belső témavezető: Külső témavezető:	Dr. Tóth Arnold Bognár Balázs						

Alulírott, **Borus Dávid** büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a csatoltan bírálatra és védeésre beadott szakdolgozatban/diplomamunkában/záródolgozatban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A felhasznált forrásokat az irodalomjegyzékben feltüntettem, a rájuk vonatkozó, szabályszerű hivatkozásokat a szövegben megtettem.

A szakdolgozat/diplomamunka/záródolgozat más szakon vagy intézményben sem a saját nevemben, sem máséban nem került beadásra. Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatot/diplomamunkát/záródolgozatot az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá. Tudatában vagyok annak, hogy plágium (más munkájának sajátomként történő feltüntetése) esetén a szakdolgozat/diplomamunka/záródolgozat érvénytelen, ezért elutasításra kerül.

Budapest, 2025. 12. 11.

Hallgató aláírása

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	2
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	4
2.1 <i>A FIRE mozgalom eredete és alapjai.....</i>	<i>4</i>
2.2 <i>A FIRE mozgalom típusai</i>	<i>6</i>
2.3 <i>A FIRE mozgalom nemzetközi összehasonlítása.....</i>	<i>7</i>
3. GAZDASÁGI TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA	8
3.1 <i>Munkaerőpiac és foglalkoztatottság</i>	<i>10</i>
3.1.1 Foglalkoztatási és aktivitási ráta	11
3.1.2 Munkanélküliség.....	12
3.2 <i>Keresetek, jövedelmi egyenlőtlenségek</i>	<i>14</i>
3.2.1 Keresetek alakulása.....	14
3.2.2 Jövedelmi egyenlőtlenségek.....	15
3.2.3 Nemzetgazdasági ágankénti egyenlőtlenségek	17
3.2.4 Területi egyenlőtlenségek	18
3.3 <i>Kiadások csoportosítása</i>	<i>20</i>
3.3.1 Infláció és fogyasztói árak alakulása.....	21
3.3.2 Lakhatás, ingatlanpiac	22
4. TÁRSADALMI TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA	24
4.1 <i>Kulturális szemlélet.....</i>	<i>25</i>
4.2 <i>Társadalmi és családi minták.....</i>	<i>26</i>
4.3 <i>Társadalmi nyomások és elvárások</i>	<i>27</i>
4.4 <i>Pénzügyi műveltség</i>	<i>28</i>
5. ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN ÉS EREDMÉNYEK.....	29
5.1 <i>Kvalitatív módszertan bemutatása</i>	<i>29</i>
5.2 <i>Interjú eredmények.....</i>	<i>31</i>
5.3 <i>Kvantitatív módszertan bemutatása</i>	<i>36</i>
5.4 <i>Kvantitatív módszertani eredmények</i>	<i>38</i>
5.4.1 Demográfiai jellemzők.....	38
5.4.2 Gazdasági és társadalmi tényezők eredményei	44
6. ÖSSZEFOGLALÓ.....	56
7. ÁBRAJEGYZÉK	58
8. IRODALOMJEGYZÉK	59
9. MELLÉKLET.....	64

1. BEVEZETÉS

Napjaink elengedhetetlen tényezője, hogy a háztartások gondoskodjanak saját pénzügyeikről. A pénzügyi öngondoskodás azért fontos, mivel az egyre jobban változékony környezetünk, legyen szó akár a pénzügyi vagy társadalmi közegünkről, időről-időre arra ösztönzi a háztartásokat, hogy maguk biztosítsák és fordítsanak figyelmet társadalmi vagy pénzügyi biztonságuk után. Különböző szociális intézkedések, rendszerek egyre kevésbé tudják azokat a lyukakat betömni, amelyeket ezek a változások eredményeznek, ennek okán ezek a rendelkezések, struktúrák nem tudnak teljes körű védelmet nyújtani a háztartásban élő személyek számára. Az öngondoskodás az állami ellátórendszerektől való függetlenségre, saját pénzügyi tartalékok képzésére és jövőbeli bizonytalanságok felkészülésére sarkalja mind az egyént, mind pedig a háztartásokat. Ennek tudatában, a pénzügyi öngondoskodás szükségszerű ahhoz, hogy hosszú távon az egyén saját maga és saját családja után anyagi jóllétet teremtsen, ezzel elkerülve a pénzügyi bizonytalanságot. Emellett, magasfokú pénzügyi műveltséggel is rendelkezni kell, amely során az egyén képes átlátni jövedelmei és kiadásai szerkezetét, felismerni pénzügyei döntéseinek következményét és hosszú távon tervezni, ami magába foglalja a megtakarítások felhalmozását is.

A pénzügyi öngondoskodás egész élet során nélkülözhetetlen a fent említett okokból kifolyólag, de nyugdíjas években döntőfontosságúak. Az állami nyugdíjrendszerek legtöbbször képtelenek azt a mennyiségű jövedelmet nyújtani, amelyet az egyén élet során tapasztalhat, ennek eredményeképpen a megszokott életszínvonalat képtelen tovább fenntartani egyéb jövedelembevétel kíséret nélkül.

A FIRE (Financial Independence, Retire Early – pénzügyi függetlenség, korai nyugdíj) mozgalom egy olyan pénzügyi és életmódbeli irányzat, amelynek célja, hogy az egyén tudatos megtakarítás és befektetés révén már a hagyományos nyugdíjkorhatár előtt képes legyen anyagi függetlenné válni. Az anyagi függetlenség vagy pénzügyi függetlenség elérésekor az egyén nem szorul aktív munkajövedelemre megélhetése biztosításához. Habár a nézet már az elmúlt évtizedekben globálisan egyre nagyobb népszerűségnek örvend, Magyarországon széles körben még nem elterjedt, ennek folytán a hozzátartozó szakirodalom is elég mérsékelt.

Kutatásom célja, hogy megismertesse a FIRE mozgalmat és a hozzátartozó szemléletet Magyarországon és megtaláljam azokat a gazdasági és társadalmi tényezőket, amelyek a FIRE mozgalomhoz kapcsolódó célokat megnehezítik.

A következő kérdésekre keresem a választ: ***Mennyire elérhető a FIRE-szemlélet Magyarországon a jelenlegi gazdasági és társadalmi környezetben? Milyen gazdasági és társadalmi tényezők nehezítik meg Magyarországon a FIRE-szemlélet követését? Hogyan hatnak a jövedelmi korlátok, a munkaerőpiaci és területi különbségek a FIRE célok elérésére? Hogyan befolyásolja a pénzügyi ismeretek szintje és a társadalmi-kulturális szemlélet a FIRE mozgalom megvalósíthatóságát Magyarországon?***

A szakdolgozatom nem fogja vizsgálni a FIRE célokhoz tartozó matematikai részt, célszámok, befektetési eszközök sajátosságait és portfóliómenedzsmentet, célom, hogy csak azon gazdasági és társadalmi tényezőket vizsgáljam, amelyek befolyásolják a FIRE mozgalom követését. A szakdolgozat további célja, hogy a FIRE mozgalmat népszerűsítse Magyarországon minden egyén és háztartás számára. A FIRE mozgalom központi témát szolgáltathat a pénzügyi tudatosság, pénzügyi öngondoskodás, önfejlesztés és önismeret fejlődésében, ezért nem csak Magyarországon, hanem az egész világon fontos ennek megismerése, esetleges követése.

A kutatás módszertana vegyes technikákat alkalmaz: Kvalitatív módszertanból félig strukturált interjúk keretében, kvantitatív megközelítésből pedig kérdőív formájában, emellett a szekunder adatok elemzésével keres válaszokat a kutatási kérdésekre. A kutatásnak az alanyai az interjúkhoz a FIRE – Hungary Facebook csoportban lévő önkéntes csoporttagjai lesznek, akik saját tapasztalataikkal, tudásukkal fogják segíteni a kutatási kérdésre a válaszok keresését. Fontos célcsoport, hiszen ők azok, akik vagy már elérték pénzügyi és a mozgalomhoz kapcsolódó céljaikat, vagy nagyon közel állnak ezekhez. Ezenfelül a FIRE – Hungary Facebook csoportban közzétett kérdőív, amelyet bárki kitölthetett, további lehetőséget kínál arra, hogy a témában jártas, téma iránt érdeklődők segítsék szakdolgozatomat.

A témakiválasztás során rendkívül nagy szerepet játszott személyes érdeklődésem a téma iránt, mivel mindig is érdekelt, hogy milyen befektetési szemlélettel tudom gyarapítani vagyonom fenntarthatóan és hosszútávon. Ekkor találtam rá a FIRE mozgalomra, amely az anyagi függetlenség, korai visszavonulás ígéretével kecsegtetett. Egyetemi tanulmányaim elkezdése során alakult meg a portfólióm, amely 2022-től kezdődően egészen napjainkig, 2025-ig, és remélem egész életem során, támogatja majd ezt a szemléletet és biztosítja az ehhez a szemlélethez kapcsolódó előnyöket.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1 A FIRE mozgalom eredete és alapjai

A FIRE mozgalom központi eszméje, hogy tudatos tervezéssel az anyagi függetlenség és a velejáró pénzügyi szabadság és visszavonulás lehetőségének elérhetősége a korábban távoli, ködös, nem megfogható elképzelésnek. Ennek sarokpontjai az egyéni kezdetleges vágyak visszaszorítása, amellyel a fogyasztás csökken, ezzel a megtakarításra szánt összegek növekedhetnek és ezek befektetéseivel pedig az egyén vagyonát gyarapíthatják. Anyagi függetlenségnek nevezik azt a pénz-, eszközmennyiséget, ami elegendő ahhoz az egyén számára, hogy fedezze az összes felmerülő költséget az egész élete során, ennek eredményeképpen nem kell függenie a munkától vagy bárki mástól. Korai visszavonulásnak nevezik azt az időpontot, ahonnan kezdődően többet nem kell az egyénnek tradicionális értelemben dolgozni azért, hogy fedezze az összes felmerülő költséget élete során, ennek eszköze az anyagi függetlenség. (Aliverti, 2023)

A nagyfokú pénzügyi műveltség is értékei között szerepel, ami a pénzügyi ismeretek elsajátítása során megszerzett tudás, ami magába foglalja pénzügyi összefüggések megértésének képességét, valamint alkalmazásának képességét, amellyel a pénzügyileg művelt egyén magabiztos, felelős és racionális pénzügyi döntéseket képes hozni. (Vitt et al, 2000) Ennek a pénzügyi tudatosságnak egyik legfontosabb eleme az öngondoskodás és hosszú távú gondolkodás, ami felkészülést jelent a lehetséges helyzetekre az életben. (Csongor, S. 2011)

Az anyagi függetlenség és pénzügyi szabadság már réges-rég foglalkoztatja az emberek többségét. Ezt bizonyítja az 1992-ben írt *Your Money or Your Life* című könyv, Joe Dominguez és Vicki Robin közös 50 évnyi tapasztalatának eredménye. A könyv 9 központi kérdés köré építi fel az egyén útját az anyagi függetlenség eléréséig, ezenfelül rengeteg példa, történet és tapasztalat színesíti a könyvet azoktól, akik ezek mentén kezdték újra az életüket. A könyv célja, hogy átalakítsa a pénzhez való kapcsolatot és útmutatást adjon az életmód és a befektetésekből származó bevételek között, amely segít elérni a pénzügyi függetlenséget. (Robin & Dominguez, 1992) (Taylor & Davies, 2021)

Hatalmas áttörést jelentett az akkori befektetési és visszavonulási stratégiák fejlődésében az 1994. októberében megjelent *Determining Withdrawal Rates Using Historical Data* kutatása, amelyet William P. Bengen publikált. Kutatása megvizsgálja, hogy az egyén a portfólió hozamaiból legalább hány évig tud élni, amennyiben az első évi tőkének bizonyos százalékából él az egyén és ezt évente az inflációhoz mérten emeli.

A kutatásához az 1926 - 1976 közötti amerikai tőzsdei-, kötvényhozamait és inflációs adatait használja fel, amelyek segítségével különböző paraméterekkel rendelkező portfóliós eseteket mutat be. Vizsgálja a kivételi arány és eszközallokációnak változtatásainak típusait. 3%, 4%, illetve 5%-os kezdeti kivételi rátákkal 100/0, 75/25, 50/50, 25/75, 0/100 arányos részvény/kötvény portfóliókat vizsgál. Ekkor bukkan fel a FIRE mozgalom egyik sarokköve, ami a 4%-os szabály elve, avagy Bengen-szabály. Ezt a fentiekben említett tanulmányban a 4%-os kezdeti kivételi rátával számolt 50-50%-os részvény és kötvény allokációval rendelkező portfólió esete tükrözi. Gyakorlati haszna, hogy megmutassa, hogy adott életszínvonal költségéhez mekkora vagyontoolszükségeltetik, és a kivételi ráta változtatásának iránya és mértéke, hogyan befolyásolja a meglévő vagyontoolsösszegét. (Bengen, 1994)

Ehhez a kutatáshoz rendkívül sok kiegészítő tanulmány is született. Az 1998-ban közzétett Trinity egyetem 3 professzora által közzétett tanulmány, amely tovább vizsgálja a kivételi rátákat 3%-tól 12%-ig, kivételi periódust 15, 20, 25 és 30 év távlatából, a korábban említett eszközallokációs arányok szerint 1926 – 1995 közötti adatok segítségével. A tanulmány általános konklúziója, hogy hosszútávon a minél nagyobb arányú részvényarány lehetővé teszi a magasabb kivételi rátát, viszont rövidebb időtávon a kötvények segítenek növelni a portfólió életének hosszát. (Philip et al, 1998)

Szakirodalmi források szerint, a FIRE mozgalom eredete nem valami elmélethez, ötlethez vagy filozófiához köthető. FIRE szemlélet első felbukkanási helye blog formájában öltött testet a 2000-es évek elején a takarékoskodás és a megtakarítási stratégiák, befektetési eszközök témakörök kapcsán. Számos ismert FIRE blogger 2005-2010 között jelent meg. Hatalmas áttörést történt a FIRE közösségek népszerűsítésében, amikor 2011-ben a Mr. Money Mustache blog elindult. A blog szerkesztője, Peter Adeney 2005-ben mondott fel munkahelyén és vonult vissza 30 éves korában. A blog elősegítette a FIRE közösség tagjait, hogy találkozzanak élőben egymással táborokban, workshopokon szerte Észak-Amerikában. Adeney kulcsfontosságú taggá nőtte ki magát, majd két anyagi függetlenségről szóló könyvhöz bevezetést is írt szerzőként. (Collins, 2016)(Robin, 2018) 2011 óta, világszerte megsokszorozódtak a FIRE tematikájú blogok száma. Ezt tette lehetővé a FIRE szereplését a nemzetközi médiában, számos FIRE-szemléletet támogató személy közreműködött a televízióban, a nyomtatott sajtóban, néhány könyvet újból kiadtak, újakat publikáltak. (Collins, 2016) (Robin, 2018) (Thames, 2019) (Shen, 2019)

2017 elején felbukkant 3 milliós letöltött darabszámmal a Choose FI – Válaszd az anyagi függetlenséget című podcast-sorozat, majd 2019-ben egy dokumentumfilm is kijött Playing with FIRE – Játék a FIRE-rel címmel. (Taylor & Davies, 2021) Magyarországon az egyik legnagyobb főt számláló csoportot, közösséget, a FIRE Hungary – anyagi függetlenség Magyarországon, 2019. október 21-én hozták létre a Facebookon. A csoport 2025.11.18-án 22 557 tagot számlál.

2.2 A FIRE mozgalom típusai

Mivel a FIRE nem egységes a háztartások és a benne lévő egyének számára, ezért sokféleképpen értelmezhetik. Különböző személyek, különböző célokat tűzhetnek ki maguk elé, amellyel képesek az anyagi függetlenséget, korai visszavonulást megteremteni. Bognár Balázs, a magyarországi FIRE közösséget összefogó emblematisz szereplőjének szavaival élve „Az, hogy kinek mit jelent a célul kitűzött anyagi függetlenség, és ehhez konkrétan mennyi vagyon, illetve havi passzív bevétel kell, az meglehetősen egyedi.” (Bognár, 2025, o. 83)

Ennek következtében, létrejöttek különböző megközelítések a FIRE mozgalom gyakorlására, mint a Lean, Fat, Coast vagy a Barista FIRE. Lean FIRE-t támogatók, gyakorlók tulajdonsága, hogy takarékos, minimalista életvitel jellemzi, az elért anyagi függetlenség során sem emelik meg életszínvonalukat, kisebb vagyonból is kevesebbet költenek. Ezzel szemben ennek ellentéte a Fat FIRE, akik nem csak az életszínvonalukhoz tartozó szükségleteiket akarják kielégíteni, hanem a vágyaikat is. Ennek mentén az életszínvonaluk is magasabb a Lean társaiknál és többet is költenek. Hátránya a Lean FIRE gyakorlókhoz képest, hogy sokkal több ideig tart elérni, viszont ez adja a lehető legnagyobb előnyt bármelyik másik FIRE irányzathoz képest: a pénzügyi szabadságot. Coast FIRE-nek nevezik, ha az egyén nagy összegeket takarít meg, emellett nem hagy fel a munkával, hanem az idő előrehaladtával a munka utáni életét biztosítja egy bizonyos életszínvonal mellett. Végül a Barista FIRE-t gyakorló olyasvalaki, akinek már részben meg van a lehetősége a munkától való visszavonulásra, azonban a differenciát, ami ahhoz kell, hogy teljesen visszavonuljon részmunka-idős állásokkal pótolja ki, mint egy barista – kávépincér. Ők legtöbbször nem biztosak a teljes visszavonulásban vagy olyan álom állásokat töltenének be, amelyek nem lennének elengedők a megélhetési költségeik fedezésére. (Bognár, 2025) (Aliverti, 2023)

2.3 A FIRE mozgalom nemzetközi összehasonlítása

A FIRE mozgalom eredetileg az Amerikai Egyesült Államokból indult a 1990-es években, majd a 2010-es években vált széles körben ismertté a digitalizáció, a blogkultúra és a személyes pénzügyi edukáció előretörésével. A mozgalom filozófiája az amerikai gazdasági és társadalmi kontextusban gyökerezik, amelyet a magas jövedelmek, a befektetési eszközök széles körű elérhetősége, a részvénybefektetések kulturális elfogadottsága szemlélete alakított. Magyarországon a FIRE mozgalom jóval később, főként 2015 után került be a köztudatba, és egészen eltérő gazdasági, társadalmi és kulturális feltételek között terjed.

Az Amerikai Egyesült Államokban a FIRE-szemlélet elterjedését nagyban támogatta a magasabb átlagjövedelem, amely lehetővé teszi a háztartások számára, hogy a bevételük 20–50%-át megtakarításra fordítsák. A FIRE klasszikus szabályai, 4%-os szabály, magas megtakarítási ráta, kockázatosabb befektetési portfólió éppen ezért az amerikai piac sajátosságaira épülnek, ahol a történelmi átlaghozamok, a munkaerőpiaci lehetőségek és a magasabb bérek lehetővé tették a gyors vagyonfelhalmozást. (Marquit, 2025) Ezzel szemben Magyarországon a FIRE mozgalom adaptációja jóval nagyobb akadályokba ütközik. A magyar átlagbérek jelentősen elmaradnak az amerikai szinttől, ami korlátozza a megtakarításra fordítható összegek nagyságát. Az alacsonyabb jövedelmi szint mellett a fogyasztói árak, lakhatási költségek aránytalanul nagy terhet rónak a háztartások költségvetésére, így a megtakarítási lehetőségek sokkal szűkebbek. Az Amerikai Egyesült Államokban az individualista értékrend támogatja a pénzügyi autonómiát, az önállóságot és az alternatív életutak választását, Magyarországon ezzel szemben erősebb a kollektivista és fogyasztásorientált szemlélet, amelyben a státuszfogyasztás, a társadalmi elvárások és a tradíciók nagyobb befolyással bírnak.

Összességében elmondható, hogy míg a FIRE mozgalom az USA-ban a magas jövedelmekre, stabil befektetési környezetre és individualista kultúrára épülve széles körben elterjedhetett, addig Magyarországon a mozgalom követése elsősorban a magasabb jövedelmű, pénzügyileg tudatos rétegek számára reális alternatíva. A gazdasági környezet instabilabb, a társadalmi normák eltérőek, a megtakarítási lehetőségek pedig szűkebbek, így a magyar FIRE-modell alkalmazkodást és a nemzetközi elvek újra értelmezését igényli.

3. GAZDASÁGI TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA

A pénzügyi függetlenség és korai nyugdíjba vonulás mozgalma az egyéni pénzügyi tudatosság, a hosszú távú megtakarítás és a tudatos befektetési stratégia irányába tereli a FIRE-szemléletet követőket. A szemlélet alapját az a felismerés adja, hogy a stabil jövedelem, a fegyelmezett fogyasztás és jelentős megtakarítás, pénzügyi ismeretek ötvözése révén elérhető egy olyan élethelyzet, amelyben az egyén szabadon dönthet arról, hogy dolgozni szeretne-e vagy sem. A FIRE mozgalom elméleti alapja abból indul ki, hogy az egyén jövedelmének jelentős hányadát megtakarítva és befektetve passzív jövedelmet építhet fel. Ez viszont csak akkor valósítható meg széles körben, ha a gazdasági környezet kedvez a megtakarítások és befektetések növekedésének. A magyar gazdasági és társadalmi struktúra sajátosságai azonban számos kihívást hordoznak. A munkaerőpiaci és jövedelmi egyenlőtlenségek, a területi és iparági különbségek, az inflációs környezet és a lakhatási, létfenntartási költségek emelkedése mind-mind korlátozzák a pénzügyi függetlenséghez szükséges tőkefelhalmozás lehetőségét. A FIRE tehát nem csupán pénzügyi, hanem gazdasági és társadalmi adaptációs folyamat is, amelyet jelentősen befolyásol a makrogazdasági környezet, társadalmi és egyéni környezet összessége.

A gazdasági tényezők közül különösen fontos a munkaerőpiac állapota, munkaerőpiaci mutatók alakulása. A tartós foglalkoztatás és a stabil jövedelmi háttér elengedhetetlen a rendszeres megtakarításokhoz, ugyanakkor a magyar gazdaságban tapasztalható strukturális különbségek, egyenlőtlenségek szűkíti azok körét, akik képesek hosszú távon a FIRE-szemléletet követni. Ezzel párhuzamosan a reálkeresetek változása, illetve az árak emelkedése jelentősen befolyásolja a megtakarítások felhalmozását, azok vásárlóerejét. Habár nominálisan lehet, hogy a háztartások keresete növekszik, amennyiben a fogyasztói árak növekedése meghaladja a jövedelmek reálnövekedését, akkor romolhat a háztartások pénzügyi mozgástere. A lakhatás és az ingatlanpiac szintén kulcsfontosságú tényezők, hiszen a kiadási oldalon az egyik legnagyobb kiadási csoportot képezhetik. A 2020-as években Magyarországon a lakásárak dinamikus emelkedése és a bérleti díjak folyamatos növekedése olyan pénzügyi terheket ró az egyéni és háztartási költségvetésre, amelyek jelentősen szűkítik a megtakarításra fordítható összegeket. Az általános létfenntartási kiadások, lakhatási kiadások magas jövedelemaránya a pénzügyi függetlenséghez vezető út egyik legnagyobb akadálya.

A társadalmi tényezők közül kiemelt szerepe van a pénzügyi kulturális szemléletnek, amiket a társadalmi normák és családi minták alakítanak. Emellett a társadalmi nyomások és elvárások, a fogyasztás iránti presztízs, az életszínvonalhoz kötődő státuszértékek vagy a munkával azonosított önértékelés mind nehezítik a mozgalom szemléletváltó üzenetének befogadását. A pénzügyi ismeretek hiányossága, rendszerszintű oktatás alacsony színvonala és az ezzel létrejövő információs és szociális buborékok tovább mélyítik a mozgalom üzenetének meg nem értettségét, ezzel hátráltatva a FIRE-szemlélet széles körű elterjedését ma Magyarországon.

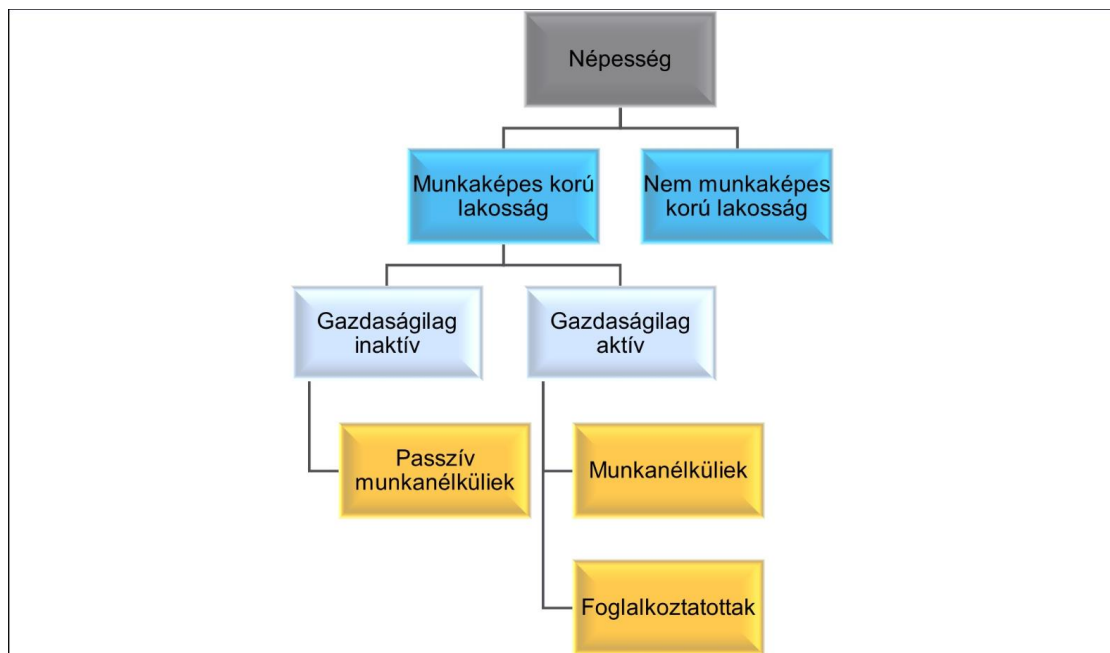
A gazdasági és társadalmi tényezők mellett a FIRE-szemlélethez kapcsolódó legnagyobb alakító tényező az egyén és az egyéni értékrend. A FIRE mozgalom kontextusából az egyéni értékrend kulcsszerepet játszik abban, hogy az egyén képes-e felismerni és vállalni a hosszú távú pénzügyi önállóság felelősségét, ami a jelenkori társadalomban a rövid távú élmények, státuszszimbólumok befolyásoltsága alatt nem egyszerű.

Ez a hosszú távú elköteleződés, pénzügyi tervezés Magyarországon sok esetben nem életszerű, hiszen a mindennapi megélhetés miatti kényszer, félelem miatt nem képesek bizonyos társadalmi rétegek tudatosan, racionálisan dönteni. Viszont azok számára, akik nem a mindennapi megélhetés utáni nyomások késztetnek, az elmúlt évtizedek társadalmi és gazdasági változásai alapvetően formálták a pénzügyi döntéshozatalhoz kapcsolódó attitűdjeiket. A döntések mögött meghúzódó motivációk is kettősek, egyfelől sokan a biztonság megteremtése érdekében törekkenek a megtakarításra, másfelől a társadalmi elvárások és a média által közvetített fogyasztói minták sokszor a túlzott költekezés felé terelik a háztartásokat. Az egyén így kettős nyomás alatt áll, a jelen élvezete és a jövő biztonsága közötti döntési dilemmát kell kezelnie.

A FIRE-szemlélet elterjedéséhez így nemcsak gazdasági és társadalmi feltételek szükségesek, hanem az egyéni, majd a társadalmi értékrend átalakulása is. Az egyénnek fel kell ismernie saját döntése utáni felelősségét abban, hogy a pénzügyi szabadság nem kiváltság, hanem következetes önfegyelem és tudatos tervezés eredménye.

3.1 Munkaerőpiac és foglalkoztatottság

1. ábra. A munkaerőpiaci kategóriák

Forrás: www.oeconomus.hu (Európai körkép a foglalkoztatásról – hol virágzik legjobban a munkaerőpiac, 2022) alapján

A népesség két csoportra bontva munkaképes korú lakosságra és nem munkaképes korú lakosságra osztható. Gazdaságilag aktívak csoportjába tartoznak mindazok, „akik jelen vannak a munkaerőpiacon, azaz a foglalkoztatottak és a munkanélküliek együtt.” (KSH, 2025a) A foglalkoztatottak „azok az emberek, akik dolgoznak, más szóval jövedelemszerző munkát végeznek.” (Dabasi, 2018) vagy rendelkeznek munkaviszonnyal, de abban átmenetileg nem dolgoznak. Munkanélküliek azok, akiknek nincs munkájuk egy hónapja, de aktívan munkát keresnek és szeretnék újra munkát végezni és képesek munkába állni két héten belül. A foglalkoztatási ráta megmutatja, hogy a tényleges munkaviszonyban állók, foglalkoztatottak arányát a munkaképes korú lakosság százalékában, a munkanélküliségi ráta megmutatja, hogy a regisztrált munkanélküliek arányát a gazdaságilag aktívak százalékában, az aktivitási ráta megmutatja, hogy a gazdaságilag aktívak arányát a munkaképes korú népesség százalékában. (Dabasi, 2018)(KSH, 2025a)

A foglalkoztatási, gazdasági aktivitási ráta és a munkanélküliségi ráta alakulása közvetlenül befolyásolja a FIRE-szemlélet gyakorlati megvalósíthatóságát.

3.1.1 Foglalkoztatási és aktivitási ráta

A foglalkoztatási és aktivitási ráta a gazdaság egyik legfontosabb munkaerőpiac stabilitási mutatói, a FIRE-szemlélet szempontjából közvetlen hatással vannak a pénzügyi függetlenség elérhetőségére, hiszen minél többen gazdaságilag aktívak, aktívan foglalkoztatottak a munkaerőpiacon, annál szélesebb kör kap jövedelmet, amin keresztül a megtakarítás és a befektetés lehetősége megnyílik.

2. ábra. Foglalkoztatási ráta alakulása a 15 - 74 éves népesség körében 2009 és 2025 között

Forrás: Saját szerkesztés a KSH, <https://www.ksh.hu>

(20.2.1.2. A 15-74 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként, havonta*, 2025)
alapján

A foglalkoztatási ráta alakulása 15-74 éves népesség körében 2009-2025 között folyamatosan növekedett Magyarországon, amely 2009-ben 50% körül alakult, 2025-re viszont meghaladta a 65%-ot. (KSH, 2025a)

Ez a folyamatos növekedés kedvezően hat a foglalkoztatottak jövedelmi stabilitására a FIRE-szemléletet követők körében, minél hosszabb ideig marad az egyén aktív foglalkoztatott, annál nagyobb eséllyel képes elérni pénzügyi céljait. Mindazonáltal a foglalkoztatási ráta nem garantálja a megtakarítások képzését, hiszen a foglalkoztatás szerkezetét tekintve, vannak olyan alacsony termelékenységű vagy bizonytalan

munkahelyek, amelyek nem teremtenek annyi jövedelmet, hogy az egyén tartós pénzügyi függetlenséget építhessenek a megtakarításukon keresztül.

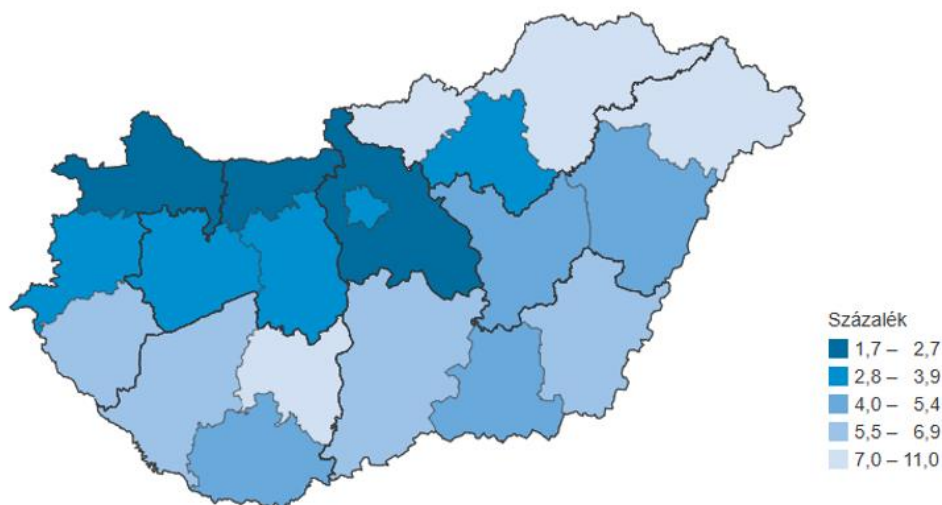
A Központi Statisztikai Hivatal – (KSH, 2025a) adatai szerint 2009-ben a 15-74 éves népesség körében az aktivitási ráta 55,1% volt, 2025 júliusában pedig az eddigi legmagasabb 68,8%-os értéket érte el. A gazdasági aktivitás növekedése kedvezően hat a foglalkoztatási ráta emelkedésére és a munkanélküliségi ráta csökkenésére, ugyanakkor a szerkezeti problémák továbbra is kihívást jelentenek a FIRE mozgalom iránt érdeklődők és gyakorlók körére. A FIRE-szemlélet szempontjából, fontos tényező, hiszen meghatározza, hogy az egyén milyen mértékben és biztonsággal teremtheti meg a hosszú távú jövedelmi viszonyait. A magas aktivitás kedvezően hat a népesség pénzügyi függetlenségéhez vezető úton való maradásához, mivel a gazdasági folyamatokban való részvétel elengedhetetlenek az jövedelemfelhalmozáshoz, bevételek szerzéséhez.

3.1.2 Munkanélküliség

A munkanélküliség mértéke, hasonlóképpen a foglalkoztatási és aktivitási rátához, nagyban meghatározza a népesség jövedelmi és pénzügyi biztonságát, valamint a hosszú távú pénzügyi tervezésnek lehetőségeit. A FIRE-szemlélet alapja a hosszú távú megtakarításnak a lehetősége, amelynek létszükséglete a tartós foglalkoztatottság, rendszeres jövedelem. A munkanélküliség növekedése ezzel szemben közvetlenül és közvetett módon csökkentheti az egyén és a háztartások megtakarítási képességeit, mindezek mellett a bizonytalanságon keresztül a pénzügyi döntéseket is befolyásolhatja. A munkanélküliségi ráta az elmúlt évtizedekben csökkenő tendenciát mutat. Az első gazdasági időszakban, 2009-2013-ig 8-11,5% között ingadozott, viszont a gazdasági fellendülés során egészen 2,9%-ig csökkent 2019 decemberében. A COVID-19 járvány óta a munkanélküliségi ráta 3-4,5% között mozog. (KSH, 2025a)

A munkaerőpiaci mutatók regionális szinten nagy mértékű eltéréseket mutatnak. A munkanélküliségi ráta azon vármegyék esetében a legalacsonyabbak, ahol a foglalkoztatási és aktivitási ráta a legmagasabbak és azok a vármegyék rendelkeznek a legmagasabb munkanélküliségi rátával, amelyek a legrosszabb foglalkoztatási és aktivitási rátával rendelkeznek. (KSH, 2025b)

3. ábra. Munkanélküliségi ráta megoszlása Magyarország vármegyéi között
2025. első negyedévében

Forrás: <https://www.ksh.hu> (Fókuszban a vármegyek – 2025. I. negyedév) alapján

Győr-Moson-Sopron vármegyében legalacsonyabb a munkanélküliségi ráta 1,7%-kal, ezután Komárom-Esztergom és Pest vármegye áll második helyen holtversenyben 2,7%-kal és a dobogó legutolsó fokán Budapest 2,8%-kal. A legmagasabb munkanélküliséggel rendelkezők vármegyéi Nógrád 11%, Szabolcs-Szatmár-Bereg 8,6% és holtversenyben harmadik helyen Borsod-Abaúj-Zemplén és Tolna vármegye áll 7,6%-kal. Az országos munkanélküliségi ráta mértéke 2025 első negyedévében 4,3%, Győr-Moson-Sopron az átlaghoz képest 2,6%-kal alacsonyabb, míg Nógrád pedig 6,7%-kal magasabb.

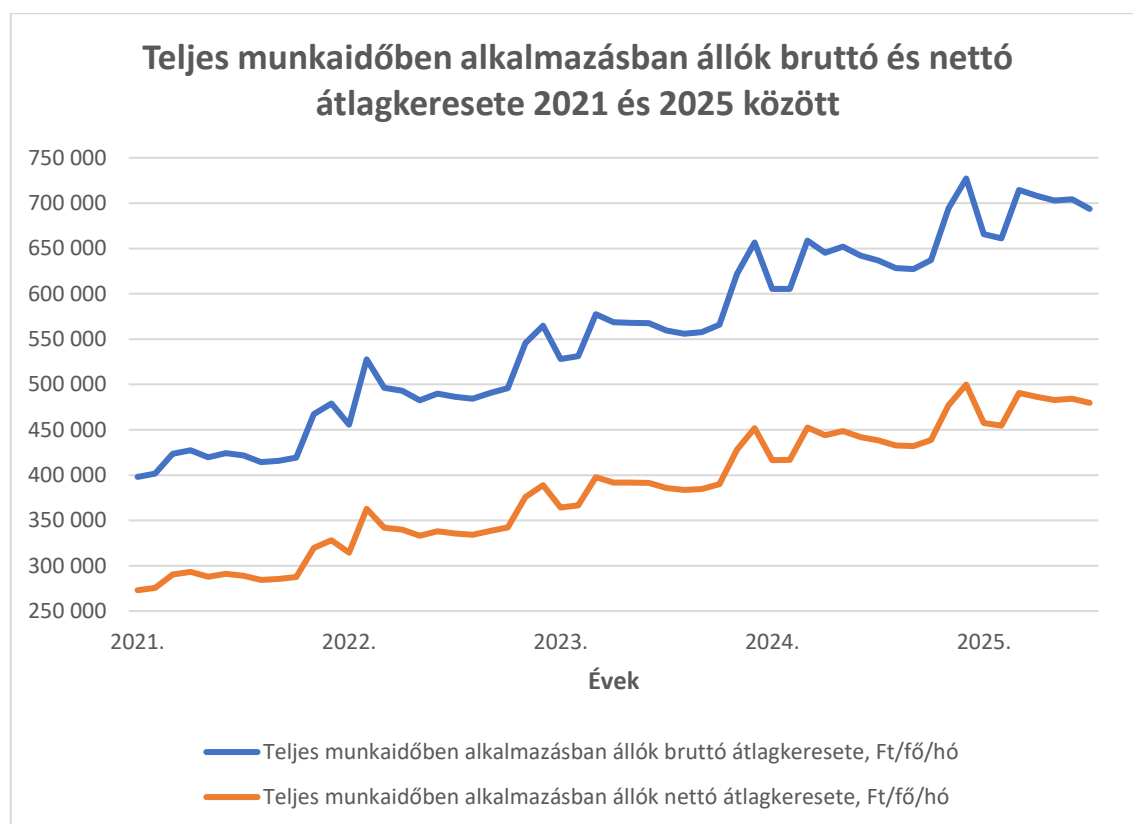
A FIRE-szemlélet követői és gyakorlói számára, ezért létfontosságú olyan térségben életvitelüket folytatni, ahol kiszámíthatóan és hosszú távon előre tervezhetően tudnak munkát folytatni, ezen fent említett régiók munkaerőpiaci mutatói a legkedvezőbbek és a legkedvezőtlenebbek a FIRE mozgalom gyakorlására a stabil foglalkoztatottság és alacsony munkanélküliség szempontjait figyelembe véve. A stabil foglalkoztatottság és alacsony munkanélküliség kedvező háttérrel teremtenek a FIRE-szemlélet számára, azonban a jövedelmi egyenlőtlenségek, a reálkeresetek alacsony mértékű emelkedése továbbra is akadályt jelentenek a foglalkoztatottak többségének.

3.2 Keresetek, jövedelmi egyenlőtlenségek

A keresetek szintje és szerkezete meghatározza, hogy az egyének, háztartások mennyire képesek munkából származó jövedelmük után megtakarítást képezni. A hosszú távú pénzügyi tervezés csak stabil és megfelelő nagyságú jövedelmek után érhető el, bizonyos jövedelmi szint alatt ellehetetlenül. A magas kereset ugyan nem feltétele a FIRE életformának, de a tudatos, rendszeres megtakarítás lehetősége szoros összefüggésben áll a jövedelmi viszonyokkal. Magyarországon a kereseti egyenlőtlenségek, az iparági eltérések és a reálkeresetek alakulása egyaránt erős hatással vannak arra, hogy kik képesek elindulni ezen az úton, és kik maradnak kiszolgáltatva a gazdasági ciklusuk hatásainak.

3.2.1 Keresetek alakulása

4. ábra. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó és átlagkeresete 2021 és 2025 között

Forrás: Saját szerkesztés a KSH, <https://www.ksh.hu>, (20.2.1.41. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált*, 2025) alapján

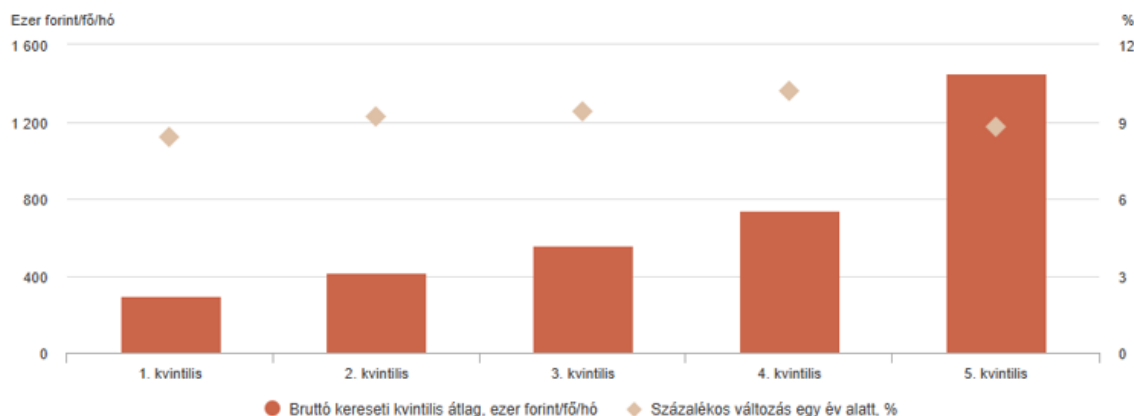
A (KSH, 2025c) adatai szerint a teljes munkaidőben alkalmazásban álló bruttó és nettó átlagkeresete 2021 és 2025 között emelkedett, 2021. januárjában a bruttó átlagkereset a teljes foglalkoztatottak körében 398 025 forint volt, míg a kedvezményekkel figyelembe vett nettó átlagkereset 273 021 forint. 2025. júliusában ezek az értékek már 693 740 forintot és 479 534 forintot értek el. Ez alatt az időszak alatt a bruttó átlagkeresetek nominálisan 74,30%-kal növekedtek, mindaddig a kedvezmények figyelembevételével számított nettó átlagkeresetek pedig 80,5%-kal.

Fontos kihangsúlyozni, hogy ezek a növekedések nem tartalmazzák az inflációnak az alakulását, csak nominális értékek. Amennyiben megvizsgáljuk a 2021 és 2025 közötti kumulált inflációnak a nagyságát 2021-es bázis évhez viszonyítva, akkor az infláció mértéke közel 52% volt, azaz, az akkori bruttó átlagkereset a teljes foglalkoztatottak körében mai értéken 604 600 forint lenne. (Statmonitor.hu, 2025) Ez azt jelenti, hogy reál értéken a keresetek 2021-ről 2025 júliusáig 22,5%-kal, hozzávetőlegesen jelenértéken 89 ezer forinttal nőttek. Az átlagkeresetek növekedése önmagában hozzájárul a FIRE mozgalom követéséhez, viszont a keresetek szerkezete, mint a társadalmi osztályok közötti keresetek alakulása, ágazati és regionális bérkülönbségek, eltérések határozzák meg, milyen mozgástérrel tudja az egyén megalapozni és követni a FIRE céljait. Miközben a magasabb jövedelmű, fővárosi és szellemi foglalkozású rétegek számára realisabb cél lehet az anyagi függetlenség elérése, addig az alacsonyabb keresetű társadalmi csoportok számára a mindennapi pénzügyi biztonság megteremtése is kihívást jelenthet.

3.2.2 Jövedelmi egyenlőtlenségek

Habár az átlagkeresetek alakulása emelkedő tendenciát mutat, a mediánkeresetek jóval elmaradnak az átlagkeresetek mértékétől. 2025. júliusában a teljes munkaidőben állók bruttó átlagkeresete 693 700 forint volt, mindaddig a bruttó mediánkereset csak 570 000 forint volt. A nettó átlagkereset 479 500 forint, míg a nettó kereset mediánértéke 399 000 forintot ért el. Az átlag és medián bruttó értékek között 123 700 forint, a nettó értékek között pedig 80 500 forint eltérés található. (KSH, 2025c) A medián és átlag közötti különbségek okainak egyik tényezője, hogy a keresetek mértéke eltérőek különböző társadalmi csoportok számára, ezt a bruttó átlagkeresetek kvintilisek szerinti statisztikája is bizonyítja.

5. ábra. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete és annak előző év azonos időszakához viszonyított változása kereseti kvintilisenként, 2025. január-július

Forrás: <https://www.ksh.hu> (KSH Monitor – Keresetek, Nyugdíj, 2025) alapján

A legalacsonyabb keresetűek 20 százalékának havi átlag bruttókeresete 295 100 forintot tesz ki, a második ötödbe tartozóak havi bruttó átlagkeresete 413 900 forint, a harmadik ötödbe tartozók havi bruttó átlagkeresete 556 200 forint, a negyedik ötödbe tartozók havi bruttó átlagkeresete 742 500 forint, míg a legfelsőbb keresettel rendelkezők 20 százalékának a havi bruttó kereseti kvintilis átlaga 1 449 600 forint volt.

Ahogy az 5. ábrán is, illetve az értékekből is jól látható, hogy különböző keresettel rendelkező csoportok közötti bruttó átlagkereset is hatalmas szórást mutatnak. A teljes munkaidőben állók bruttókeresetének átlaga szerint, a többség az első 3 kvintilisen található, hiszen a medián és az átlag bruttó átlagkereset meghaladja a harmadik ötöd bruttó átlagkereset átlagát.

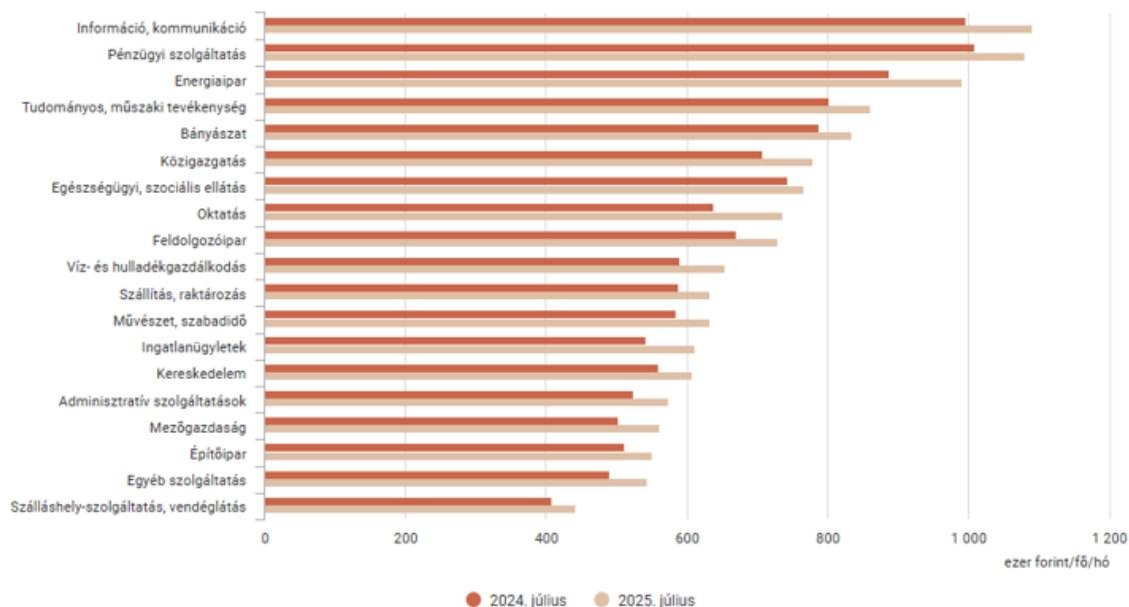
A kereseti egyenlőtlenségeket tovább bizonyítja az ötödök átlag bruttókeresetek átlagai közötti különbségek nagysága. Az első és második ötöd közötti bruttó átlagkereseti átlagos eltérés 118 800 forint, a második és harmadik ötöd között 142 300 forint, harmadik és negyedik ötöd között 186 300 forint, a negyedik és ötödik kvintilis között pedig 707 100 forint. (KSH, 2025d)

Habár pontos adataink nincsenek arról, hogy a teljes munkaidőben alkalmazásban állók megoszlása kereseti kvintilisek szerint hogyan alakulnak, hiszen a KSH 2022 óta nem vezet nyilvántartást a kereseti kvintilisek szerinti alkalmazásban állók számáról.

A kereseti egyenlőtlenségek nem csupán gazdasági, hanem társadalmi problémákhoz is vezetnek, mindazok mellett, hogy hátráltatják az anyagi biztonság kiépítésének lehetőségeit, fokozzák a bizonytalanság érzését. Minél nagyobb a kereseti különbség a társadalmi rétegek között, annál nehezebben tudja a foglalkoztatottak alsó és középső rétegei, 1-3. kvintilisbe tartozó foglalkoztatottak, kiépíteni az anyagi függetlenséghez vezető út alapkövetelményeit, a stabil kereset kiszámíthatóságát, ami a megtakarításokra való képességet és befektetési lehetőséghez való hozzáférést biztosítja. A FIRE-szemlélethez tartozó célok elérésében ezért különösképpen döntőfontosságú az, hogy az egyén kereseti nagysága mekkora és melyik kereseti csoportba tartozik, a FIRE-célok elérése elsősorban azok számára lehetőség, akik képesek megtakarítani, ami csak bizonyos kereseti szint felett lehetséges. Minél magasabb keresetekkel rendelkezik az egyén, annál nagyobb mértékű megtakarítást képes felhalmozni, ennek következtében érdemes minél magasabb keresetet kiharcolni. (Bognár, 2025)

3.2.3 Nemzetgazdasági ágankénti egyenlőtlenségek

6. ábra. A bruttó átlagkereset nemzetgazdasági áganként 2024. és 2025. júliusában

Forrás: <https://www.ksh.hu> (KSH Monitor – Keresetek, Nyugdíj, 2025) alapján

A keresetek nemzetgazdasági ágankénti különbségei a kereseti egyenlőtlenségek egyik legnagyobb forrása. Habár korábban észrevehető volt, hogy a keresetek nagysága az elmúlt években jelentősen nőttek nominálisan, Magyarországon az ágazati keresetkülönbségek továbbra is kimagaslóak maradtak. A legmagasabb bruttó átlagkeresetek az információ, kommunikáció, pénzügyi szolgáltatás és energiaipar ágazatokban figyelhetők meg. Az információ, kommunikáció és pénzügyi szolgáltatásoknak a bruttó átlaga meghaladta az 1 millió forint/fő/hónapot, az energiaipar éppen alatta maradt 2025. júliusában. A legalacsonyabb bruttó átlagkeresettel rendelkező ágak a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás 442 000 forinttal, egyéb szolgáltatások 544 700 forinttal és az építőipar 550 600 forinttal voltak. A tizenkilenc nemzetgazdasági ág közül tíznek a bruttó átlagkeresete alább marad a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagának. (KSH, 2025d)

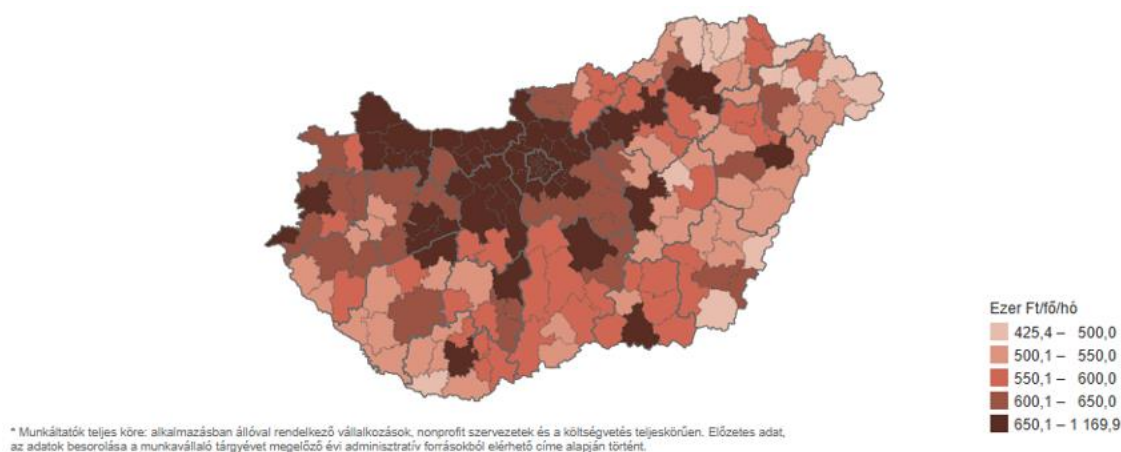
2024-ben a legmagasabb bruttó átlagkeresetekkel rendelkező nemzetgazdasági ágakban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma 328 400 fő volt, amely a teljes munkában álló foglalkoztatottak 7%-a. A legalacsonyabb bruttó átlagkeresetekkel rendelkező nemzetgazdasági ágakban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma 689 400 fő volt, amely a teljes munkában álló foglalkoztatottak 14,67%-a. (KSH, 2024e)

Azok, akik magasabb keresetű ágazatokban dolgoznak, jóval nagyobb eséllyel és nagyobb mértékben képesek megtakarításokat képezni azoknál, akik ezzel szemben alacsonyabb keresetű ágazatokban foglalkoztatottak. Ez a strukturális különbség a FIRE szempontjából kulcsfontosságú, mivel az anyagi függetlenséghez szükséges megtakarítási ráta csak a magasabb keresetű ágazatokban reális cél.

3.2.4 Területi egyenlőtlenségek

Nem csak kereseti és ágazati egyenlőtlenségek jelennek meg Magyarországon, hanem területi, regionális kereseti különbségek is, ezek a területi kereseti különbségeknek okai többek között a régiók gazdasági fejlettsége, gazdasági szerkezetek és munkaerőpiaci arányok változása határozza meg. A FIRE-szemlélet szempontjából ezek a tényezők szintén meghatározóak, hiszen a pénzügyi függetlenséghez tartozó célok elérésének esélyei attól függnek, hogy adott térségben milyen kereseti szint és megtakarítási összeg érhető el.

7. ábra. Járási szintű bruttó átlagkeresetek, 2025. január-június*

Forrás: <https://www.ksh.hu> (KSH Monitor – Keresetek, Nyugdíj, 2025) alapján

2025-ben első félévében, Budapest kínálja a legmagasabb bruttó átlagkeresetet 840 776 forinttal, utána Győr-Moson-Sopron vármegye 730 243 forinttal, majd Komárom-Esztergom vármegye 681 938 forinttal. A legalacsonyabb bruttó átlagkeresettel rendelkező vármegyék közül a legrosszabb Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye 512 732 forinttal, előtte áll Békés vármegye 522 035 forinttal, majd Nógrád vármegye 533 051 forinttal. (KSH, 2025f)

A legnagyobb bruttó átlagkeresettel rendelkező régió, Budapest, és a legalacsonyabb bruttó átlagkeresettel bíró vármegye, Szabolcs-Szatmár-Bereg, között 328 044 forint különbség van, Budapest és Közép-Magyarország bruttó átlagkeresete 816 692 forinttal, több mint 30%-kal meghaladja a Dunántúl, Alföld és Észak-magyarországi régióknak 607 206 forintos bruttó átlagát. (KSH, 2025f)

Ezek a területi eltérések, nem csak a kereseti, hanem a megtakarítási és azon keresztül a befektetési lehetőségeket is hátráltatják, azok számára, akik nem Közép-Magyarországon élnek, vannak foglalkoztatva. A pénzügyi függetlenség elérése földrajzilag sem mindenki számára elérhető, hiszen a magasabb kereseti, fejlettebb régiókban élők, foglalkoztatottak számára a megtakarítás és befektetési lehetőségek a magas kereset révén lényegesebben kedvezőbbek azokkal ellentétben, akik az alacsonyabb kereseti, fejletlenebb régiókban élnek, számukra a pénzügyi stabilitás és vagyonépítés reális esélye korlátozottabb.

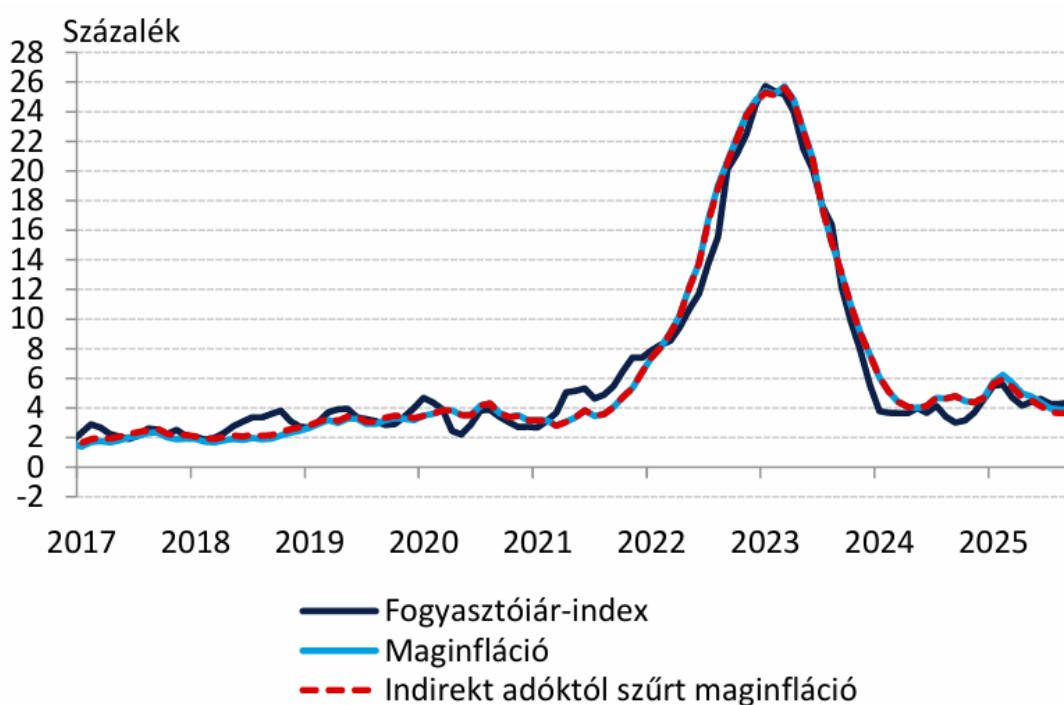
3.3 Kiadások csoportosítása

A FIRE-szemlélethez kapcsolódó célok, az anyagi függetlenségének elérését nemcsak a bevételi oldal nagysága, a keresetek nagysága határozza meg, hanem hasonló mértékben a kiadások alakulása is. Akkor képes az egyén megtakarításokat felhalmozni, amennyiben a bevételi, azaz kereseti oldala nagyobb, mint a kiadási, fogyasztási és életviteli oldala. Jelentős mértékben befolyásolja a gazdasági környezet, mind a kereseti oldalról, mind pedig kiadási oldalról, hogy mekkora megtakarítási összeget képes az egyén stabilan és rendszeresen felhalmozni. Az egyének szempontjából más és más hatást gyakorolhat az árak növekedése, mivel egyénenként változhat a fogyasztás jellege és mennyisége: Az egyes termékekből, szolgáltatásokból más-más arányban fogyaszthatnak. A fogyasztás fő mozgató motivációi a belső és külső tényezők összessége, amely a szükségletek és vágyak kielégítésében ölt testet. (Hofmeister-Tóth, 2017) Az egyén elsősorban a létfenntartáshoz tartozó szükségleteit elégíti ki. „A létfenntartási kiadások az emberi szükségletek pénzbeli, értékbeli kifejezése.” (Balyó, 2007, o. 31) Ezen legjelentősebb szükségletek közé sorolható az élelmiszerek költsége, a lakhatásra és lakásfenntartásra, háztartási energiára fordított kiadások és a közlekedés költsége. 2024-ben egy átlagos magyar háztartás alapvető fogyasztási kiadásai több mint 56%-át tették ki a háztartási összfogyasztásból, 29,6%-ot fordítva az élelmiszerek, 16,3%-ot a lakhatás és 10,6%-ot a közlekedés biztosítására. (KSH, 2025g) Ez azt jelenti, hogy egy átlagos háztartás több mint a kiadásainak felét olyan dolgokért fizeti ki, amelyek mindenféleképpen szükségesek a háztartásban élők mindennapi élete során. A FIRE mozgalom követőinek célja, hogy a jelenlegi vágyak kergetése helyett, mértékletes fogyasztáson keresztül a jövőbeli szabadságukat és biztonságukat, vágyaikat előtérbe helyezik, tehát ezeknek tudatos kezelése pénzügyi stratégia eszköz számukra, ahol lemondanak a rövid távú fogyasztásból származó örömeikről, amelyeket vágyak kielégítésével szerezhetnek meg, a hosszú távú pénzügyi szabadság érdekében. Abban a magyar gazdasági környezetben, ahol a keresetek, jövedelmek korlátozottak, akár ágazati vagy éppen területi egyenlőtlenségek miatt, illetve a létfenntartási kiadások jövedelemarányosan magasak, létfontosságú kérdés, hogy az egyén kiadásai milyen arányban oszlanak meg szükségletek és vágyak között. A FIRE-szemlélet követői és gyakorlói számára különösen fontos annak ismerete, hogyan hat közvetlenül az infláció mértéke a felhalmozott vagyon értékre, valamint a felhalmozáshoz szükséges megtakarítások értékére.

3.3.1 Infláció és fogyasztói árak alakulása

Az infláció az egyik legmeghatározóbb gazdasági tényező, amely hatással lehet az egyén reálkeresetére, jövedelmére, megtakarítási képességére és a hosszú távú pénzügyi öngondoskodására. Egyrészt a meglévő megtakarítások reálértékét is csökkenti, másrészt növeli a létfenntartási kiadások mértékét, ennek következtében a megtakarítási rátára is negatív hatással van. Amennyiben már rendelkezik az egyén befektetett pénzüsszeggel, akkor a hozamvárakozásokra is negatív hatást gyakorol. A tartós infláció jelenléte, illetve esetleges emelkedése nagyobb hozamot követel a reálérték megőrzéséhez, ezáltal a FIRE célokat is késleltetheti. A FIRE-szemlélet követői és gyakorlói számára kulcsfontosságú, hogy reálhozamra épülő portfoliót kialakítson ki, és megvédje megtakarított és befektetett pénze vásárlóerejének képességét. Az infláció egyik fő mutatója a fogyasztóiár-index, amely méri a fogyasztók által vásárolt termékek és szolgáltatásoknak átlagos árának változását. (KSH, 2021h)

8. ábra. A fogyasztóiár-index, a maginfláció és az adószűrt maginfláció éves változása 2017 és 2025 között

Forrás: <https://www.mnb.hu> (Gyors elemzés az infláció alakulásáról, 2025. szeptember)

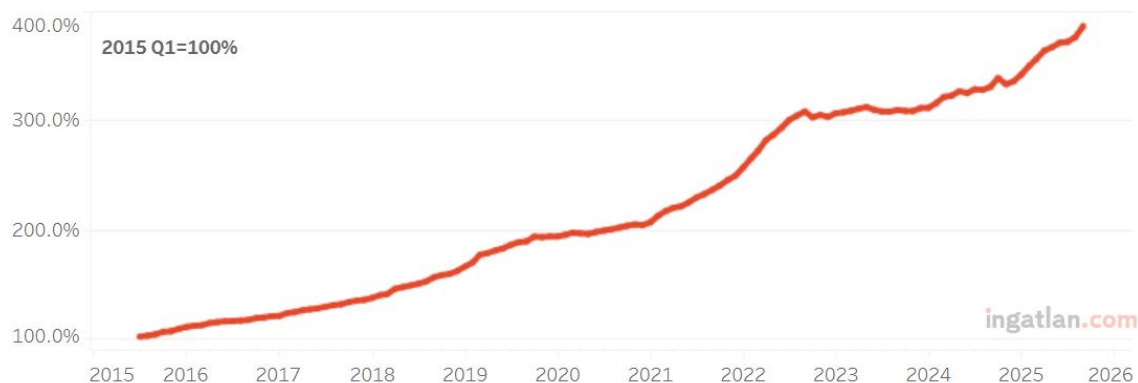
alapján

Ennek változása 2017 és 2020 között 2-5% között mozgott, 2021-től kezdődően az infláció emelkedésnek indult, 2023-ra elérve a 25%-ot, amely egy év múlva visszatért a 4-5% közötti sávba. (MNB, 2025a) 2025-re az infláció mérséklődött, átlagosan 4-5% között mozog. Az élelmiszerinfláció nem látott nagyságokra emelkedett az elmúlt évek során: 2019 és 2025 között az élelmiszerárak 81,6%-ban emelkedtek, 2015 óta pedig több mint duplájára emelkedtek. (Portfolio.hu, 2025) Az ilyen mértékű pénzromlás minden olyan FIRE célokat megfogalmazó egyén számára, aki megtakarításokat tervez felhalmozni, rendkívül hátráltató tényező az ilyen mértékű áremelkedés, mint ami tapasztalható volt az elmúlt években. Főleg azon foglalkoztatottak számára, akik alacsony keresettel rendelkeznek, számukra az infláció és azon belül is az élelmiszerinfláció ellehetetleníti a rendszeres, nagymértékű megtakarítás lehetőségét.

3.3.2 Lakhatás, ingatlanpiac

A lakhatás fedezése az egyik legnagyobb kiadási tétel, amennyiben az egyén nem rendelkezik lakhatással. A lakhatási költségek alakulása meghatározza a pénzügyi mozgásteret, megtakarítási képességet és a vagyonfelhalmozás idejét. Minél nagyobb arányt képviselnek a jövedelemből, annál nehezebb a vagyonfelhalmozás. A lakhatásnak a kérdésköre nem csupán, csak életvitelből fakadó szükséglet vagy vágy, hanem a pénzügyi tervezésnek szintén fontos tényezője.

9. ábra. Az országos lakásárindex kumulatív alakulása 2015-től

Forrás: <https://adat.ingatlan.com> (ingatlan.com lakásárindex, 2025) alapján

A 2010-es és 2020-as években Magyarországon a kirívó ingatlanpiac és a bérleti díjak növekedése különleges helyzetet teremt. 2015. januárja és 2025. szeptembere között az országos lakásárak több mint 386%-kal növekedtek. (Ingatlan.com, 2025) 2025. áprilisára az országos nominális lakbérindex növekedése 218,4%, míg az országos reállakbérindex növekedése 127,5%. (KSH, 2025i) Ez különösképpen hátrányosan érinti azokat a fiatal, önálló életet kezdő foglalkoztatottakat, akik a FIRE út elején járnak, és nem rendelkeznek saját tulajdonú ingatlannal, mindezek ellenére szükségük van lakhatásra bérleti formában. A magyar háztartások, 2023-ban, átlagosan a jövedelmük 18,5%-át költötték a lakhatásuk fedezésére, a szegénységi küszöb alatt élők, a medián kereset 60%-át el nem érők között, a jövedelmük után lakhatásra fordított összeg aránya közel 35%, míg a medián kereset 60%-át elérők között pedig közel 16%. (Eurostat, 2023) A lakhatási költségek aránya nagyban függ a jövedelmi eloszlás szerint, a kiadási arány a fiatal felnőttek és az alacsonyabb jövedelemmel rendelkező rétegek körében magasabb, ez pedig újabb korlátot jelent a megtakarítások képzéséhez, a pénzügyi függetlenség elérésében. A lakhatási költségek emelkedése a FIRE-szemlélet szempontjából hátráltató tényezője a megtakarításra fordítható jövedelmek összegének, hiszen csökkenti ezeket, ezzel lassítja a vagyonfelhalmozás időbeli lefolyását.

A FIRE mozgalom hazai érvényesülését alapvetően a gazdasági környezet határozza meg, mivel a pénzügyi függetlenség elérésének alapfeltétele a stabil jövedelem, a megtakarítási képesség és a hosszú távú vagyonépítés lehetősége. Magyarországon a foglalkoztatottság javuló mutatói kedvező háttérrel biztosítanak a FIRE-szemlélet követéséhez, hiszen kiszámítható munkajövedelmet és folyamatos megtakarítási potenciált teremtenek. Ugyanakkor a bérek ágazati és területi egyenlőtlenségei, valamint a lakosság jelentős részét érintő alacsony jövedelmi szint erős korlátozó tényező. A háztartások jövedelmének döntő hányadát felemésztő kiadások szintén akadályozzák a megtakarítási ráta növelését, ami a FIRE egyik legkritikusabb összetevője. A gazdasági szerkezet és az ár környezet tehát közvetlenül befolyásolják, hogy egy háztartás milyen mértékben képes alkalmazni a mozgalom alapelveit. Összességében a FIRE magyarországi megvalósíthatósága erősen függ a makrogazdasági stabilitástól, a reálbérek tartós növekedésétől, a lakhatási költségek alakulásától és az infláció mérséklődésétől, azaz attól, hogy a gazdasági környezet mennyiben támogatja vagy korlátozza a megtakarítási és vagyonépítési lehetőségeket.

4. TÁRSADALMI TÉNYEZŐK VIZSGÁLATA

A FIRE mozgalom nem csupán gazdasági, hanem jelentősen társadalmi és kulturális jelenség is, amely az egyének gondolkodásmódját, értékrendét is formálja. Ameddig a gazdasági tényezők a pénzügyi függetlenség objektív oldalát hivatottak bemutatni, addig a társadalmi tényezők vizsgálata a szemlélet szubjektív és attitűdbeli oldalát befolyásolják. Magyarországon a mozgalom megértettsége, elterjedése és követése nagymértékben függ a kulturális örökséggel, a hozott családi és közösségi mintákkal, a társadalmi elvárásokkal, valamint a pénzügyi műveltséghez tartozó öngondoskodás szintjével. Éppen ezért fontos a társadalmi tényezők vizsgálata, hiszen a pénzügyi függetlenség nem csupán objektív tényezők halmaza, hanem közrejátszanak az egyén mentális és viselkedésbeli mintáinak összessége. Az, hogy az egyén miként tekint a mozgalomhoz tartozó tényezőkre, legyen szó akár a munkáról, a fogyasztásról, a megtakarítások fontosságáról vagy éppen a pénzügyi függetlenségről, jelentős mértékben függnék azoktól a normáktól, értékektől, amelyeket a társadalom vagy a környezet közvetít. A magyar társadalom történelmi tapasztalatai, a szocialista múltból örökölt minták eredménye, hogy az anyagi biztonság és a munkaerőpiaci részvétel erősen összekapcsolódik az egyéni önértékeléssel. Sokak számára, a munka nem pusztán megélhetést biztosító jelenség, hanem erkölcsi és identitásbeli ügy is. A pénzhez való viszony, megtakarítások és kockázatvállalás mértéke a családi mintákon keresztül formálódik. Az idősebb generációk körében, történelmi háttérből adódóan, sokkal jobban meghatározó az állami gondoskodásba vetett bizalom, mindazonáltal a fiatalabbak egyre inkább nyitottak az önálló befektetésre és pénzügyi öngondoskodásra. Mindezek mellett, a társadalmi nyomások és elvárások szintén hátráltatják a fogyasztás visszaszorítását, hiszen a siker és a társadalmi elismertség gyakran összekapcsolódik a látható fogyasztással és életstílus-szimbólumokkal. A pénzügyi ismeretek és oktatás hiánya komoly rendszerszintű akadályt jelentenek napjainkban, hiszen az oktatási rendszerben a pénzügyi tudatosság oktatása nem eléggé beépített elem, így sokszor az egyén azzal szembesülhet, hogy a gyakorlati megtakarítás és befektetés megvalósításához nincsenek megfelelő ismeretei. Mindezen társadalmi tényezők együttesen alakítják azt, hogy az egyének mennyire képesek a gazdasági tényezők mellett, a FIRE-szemléletet hosszú távon alkalmazni az öngondoskodásuk részeképp.

4.1 Kulturális szemlélet

A FIRE mozgalom alapvetései olyan kulturális mintázatokhoz kapcsolódnak, amelyek egyes társadalmakban teljesen természetesek, másokban igazán idegennek tűnnek. Ilyen elsősorban a pénzhez való hozzáállás is, ezen „hozzáállásbeli különbséget a környezeti és történelmi hatások okozzák.” (Horváth, 2023, o. 90) Ezen történelmi hatások közé tartoznak az első létrejövő vállalati és banki intézmények, pénzügyi befektetési lehetőségek, állami nyugdíjrendszer késői megjelenése Magyarországon más országokkal és kultúrákkal szemben. A II. Világháború utáni szocialista berendezkedés az egyéni pénzügyi öngondoskodás magját is kivágta, „mert az állam feladata volt gondoskodni a népről. [...], hiszen mindenkinek volt munkája (még akkor is, ha értelme és értéke nem feltétlenül), és az állam vállalta a szerény mértékű nyugdíj kifizetését is. Az állampolgár bízott abban, hogy az állam gondoskodni fog róla élete során. Dolgos évei alatt munkahellyel, utána nyugdíjjal.” (Horváth, 2023, o. 94)

Ennek eredményeképpen az egyéni vagyonépítés és különböző befektetési eszközök lehetősége egészen rendszerváltásig a lekötött betétekre korlátozódott. Az 1970-80-as években felnövő Ratkó-korszakban született gyermekek számára jelentős lakhatást kellett biztosítani az államnak, amely során az élet legfontosabb pénzügyi céljává vált a saját ingatlan vásárlása. Az 1990-től rengeteg bank-, brókeres és pénzügyi átverés, a 2008-as devizaválság, 2020-ban megjelenő Covid-19 járvány és a 2022-ben eszkalálódott Orosz-ukrán háború és még sok más esemény befolyásolták a magyar társadalom pénzügyi öngondoskodását. (Horváth, 2023) Ennek hatására a pénzügyi és befektetési gondolkodás a lekötött betétek és az ingatlanokra korlátozódtak, olyan mértékű hatást gyakoroltak a magyar társadalomra, hogy napjainkig a háztartások pénzügyi vagyonának szerkezetének döntő többségét ezen befektetési eszközök teszik ki, a háztartások leginkább támogatott megtakarítási eszköze, az állampapír mellett. Ezen történelmi hatások indikálhatták, hogy a magyar háztartásoknak alacsonyabb a kockázatvállalási hajlandósága, keresik a kockázatmentes és magasabb likviditású befektetési eszközöket. (MNB, 2025b) A biztonság iránti igény, a tapasztalatlanság és a traumatizáltság kulturálisan mélyen gyökerezik, az állami gondoskodásra épülő attitűd pedig teljesen szemben áll a FIRE mozgalom filozófiájával, ami a saját hosszú távú pénzügyi öngondoskodás alapelveire ösztönzi a magyar társadalmat.

4.2 Társadalmi és családi minták

A FIRE-szemlélet meghatározó társadalmi tényezői között említendő az egyén által tapasztalt társadalmi és családi minták. „A pénzügyi attitűdök kialakulása szorosan összefügg az egyén szocializációs képességével. Az életút során erős hatást gyakorolnak a családtól, a barátoktól és a párkapcsolatokból szerzett információk.” (Horváth, 2023, o. 102) „Pénzügyi attitűdnek a pénzzel, pénzügyekkel a pénzügyekben intézésében résztvevő intézményekkel és azok munkatársaival kapcsolatos értékelő viszonyulásunkat nevezzük.” (Pál, 2017, o. 71) Az egyén anyagi döntései nagymértékben tükrözik a szülői mintákat, a generációkon átívelő értékrendet, valamint a közösségi normákat, amelyek a pénzhez, munkához, pénzügyi tudatossághoz való viszonyt alakítják. „A gazdasági szocializáció, ami a gazdasági fogalmak és eszközök használatának elsajátítását jelenti, elsősorban otthonról hozott „minták” alapján, a szülők pénzhez való viszonya határozhatja a gyerekek pénzügyi attitűdjeit.” (Pál, 2017, o. 72) Sok esetben hiányzik a pénzügyekről való nyílt kommunikáció a családokból, ami egy megfigyelés és utánzó magatartást eredményez a fiatalabb generációk számára, ekkor az Y és Z generációs fiatalok káros és rossz információkat vesznek fel az idősebb generációktól, akik a szocializmusban és rendszerváltást követő években szerzett negatív tapasztalataiból befolyásolják a fiatalabb generációk megtakarítások és befektetések utáni hozzáállását. Ezzel szemben a FIRE-szemlélet alapja, a nyílt, tudatos tervezésen alapuló pénzügyi gondolkodás, ami az egyéni döntések felelősségét hangsúlyozza.

A családi minták nemcsak az anyagi döntéseket, hanem az életmódra és a karrierre vonatkozó értékeket is formálják. A magyar társadalomban még mindig meghatározó az a szemlélet, hogy a jó élethez stabil munkahely, saját lakás és kiszámítható jövedelem szükséges, ezen célok pedig gyakran szembe mennek a FIRE filozófiájával, amely a pénzügyi szabadságot és a független időgazdálkodást helyezi előtérbe. A családon belül gyakran érvényesül az a konzervatív gazdasági normarendszer, amely a kockázatvállalást elutasítja, és a biztos megélhetést preferálja. Ez a szemlélet nehezíti, hogy a fiatalabb generációk hosszú távú, befektetésalapú gondolkodást alakítsanak ki. Habár a hagyományos családi minták továbbra is erősek maradtak, a fiatalabb generációk minden eddigi generációnál pénzügyileg tudatosabbak, pénzügyi céljaikat is egyre inkább önállóan kezelik, kockázatvállalási hajlandóságuk is sokkal magasabb, mint az idősebb generációk esetében. (Index.hu, 2025)

4.3 Társadalmi nyomások és elvárások

A pénzügyi függetlenségre való törekvés gyakran ütközik a társadalmi nyomásokkal, elvárásokkal és azokkal az össztársadalmi mintákkal, amelyek meghatározzák, mit tekint a társadalom sikeres életnek. A magyar társadalomban napjainkig szoros kollektív normaként összhangban van a fogyasztás mértéke a társadalmi megbecsültséggel. Minél többet fogyaszt, vásárol az egyén, annál jobban tartja a társadalom sikeresnek, megbecsültnek. Ennek hatására, az egyén legtöbbször nem azért fogyaszt, hogy a szükségleteit kielégítse, hanem külső tényezők hatására, a társadalomhoz való tartozás érzéséért. „Összefoglaló néven státuszfogyasztásnak hívhatjuk ezeket a tevékenységeket, amelyek azért tartozhatnak az alapigények sorába, mert az ember egyik alapvető társas szükségletét elégítik ki: a „valahová tartozás biztonságát” nyújtják, a társadalmi elfogadottságot, a csoporthoz kötődést, szemben az elviselhetetlen elszigeteltséggel.” (Hofmeister, 2011, o. 20) Azok számára, akiknek lenne lehetőségük a FIRE-szemlélet céljait elérni, a presztízsfogyasztáson keresztül, a megtakarításra szánt összegek csökkennek és olyan vágyak teljesítésére kerül sor, amit legtöbbször nem az egyéni motiváció vezérel.

A FIRE-szemléletet követők esetében a jólét kifejezési eszköze nem a fogyasztás, hanem az életminőség javulására fordított idő, amit az egyén szabadon bármikor felhasználhat, amellyel fizikai és mentális egészségét, társas és családi kapcsolatait ápolhatja vagy az egyén megtalálhatja azt az értékteremtő tevékenységet, amit szeretetből csinál. A FIRE-szemlélet, amely a korai nyugdíjba vonulás vagy a munkaidő radikális csökkentésének lehetőségét hirdeti, sokak számára provokatívnak tűnhet, hiszen szembe megy azzal a kollektív hittel, hogy az élet értelmét és társadalmi hasznosságát a munka adja. A FIRE gyakorlói számára a munka nem az önérték, hanem egy eszköz a szabadság eléréséhez. Ez a gondolkodásmód társadalmi szinten még kevésbé elfogadott, hiszen a korai visszavonulás gyakran sokak számára lehetetlen célként jelenik meg a beágyazott társadalmi munkaközpontú identitásban. Ennek eredményeként a FIRE életmódot gyakorlók gyakran találkoznak értetlenséggel vagy kritikával környezetük részéről, ami pszichológiai és társadalmi gátakat is emel a mozgalom elfogadása elé, ennek következtében sokszor érezheti az egyén, hogy ő egyedül van a pénzügyi céljai elérésének útján, ami sokszor elfordíthatja az egyént az anyagi függetlenség elérésének útján.

4.4 Pénzügyi műveltség

A pénzügyi műveltség szintje napjainkig jelentő hiányosságokat mutat más nemzetekhez képest, ami akadályozza a saját pénzügyi önrendelkezés lehetőségét, olyan pénzügyi szemléletek terjedését, mint a FIRE mozgalom. „A pénzügyi műveltség az (OECD, 2022) meghatározása szerint, a pénzügyi tudatosság, pénzügyi tudás és készségek, attitűdök és viselkedések összessége, amelyek lehetővé teszik a megalapozott pénzügyi döntéshozatalt és szükségesek az anyagi jólét eléréshez.” (OECD, 2023, o. 13) A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet – (OECD, 2023) a felnőttek körében vizsgált pénzügyi műveltségről szóló nemzetközi tanulmányában Magyarország a tanulmányban résztvevő országok átlagos pénzügyi műveltség átlagától elmarad, kifejezetten a pénzügyi tudatosság és pénzügyi attitűdök, viselkedések szempontjait figyelembe véve, azonban a pénzügyi tudás és készségek tekintetében, jóval az átlag felett teljesített. „Az elmúlt tíz évben igen jelentős előrelépések történtek a pénzügyi kultúra, a pénzügyi tudatosság fejlesztése területén. [...] a pénzügyi tudatosság fejlődése, különösen a pénzügyi ismeretek és számolási készségek tekintetében, ugyanakkor a pénzügyi attitűdök és viselkedés, tudásunk gyakorlati alkalmazása terén további előrelépések szükségesek.” (Hergár et al, 2024, o. 23) A FIRE megvalósítása terén nem elegendő a pénzügyi tudás és készségek megléte, kiemelten fontos a pénzügyi tudatosság a folyamatos pénzügyek kezelése miatt és a gyakorlati döntéshozatal során a megfelelő pénzügyi viselkedés tanúsítása is. Magyarországon azonban a pénzügyi ismeretek hiánya miatt az emberek nagy része nem rendelkezik hosszú távú pénzügyi stratégiával és döntéseik gyakran rövid távú megfontolásokon alapulnak. A pénzügyi ismeretek hiánya leginkább a rossz pénzügyi szocializáció, társadalmi és családi minták, és az pénzügyi edukáció hiányának következményei. A magyar oktatási rendszerből hiányzik a pénzügyileg tudatos nevelés, amely nem csak elméleti, hanem gyakorlati alapot adhatna a pénzügyi műveltség fejlesztésére. Még napjainkban is az egyén felelőssége, hogy pénzügyi tudását önképzéseken vagy autodidakta módon gyarapítsa. A magyar társadalom alacsony pénzügyi ismeretei jelentős gátat szabnak a FIRE-szemlélet terjedésének, követésének. A magyar lakosság pénzügyi viselkedését továbbra is a jövőkép bizonytalanság, rövid távú gondolkodás és kockázatkerülés jellemzi, amely a FIRE szempontjából nem kedvező. A mozgalom szélesebb megismerése, elfogadása csak abban az esetben lehetséges, ha a társadalmi és pénzügyi kultúra tovább fejlődik, a pénzügyi műveltség oktatása minden társadalmi osztály számára elérhetővé válik.

5. ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN ÉS EREDMÉNYEK

5.1 Kvalitatív módszertan bemutatása

A kutatás célja, hogy feltárja, milyen gazdasági és társadalmi tényezők befolyásolják a FIRE-szemlélet magyarországi megvalósíthatóságát, valamint, hogy miként értelmezik és alkalmazzák ezt a szemléletet azok az egyének, akik már elérték pénzügyi függetlenségüket. A cél nem az általánosítás, hanem az egyéni perspektívák megértése és a mintázatok azonosítása, amelyek segíthetnek megvilágítani, milyen tényezők teszik elérhetővé vagy épp akadályozzák a pénzügyi függetlenség elérését a magyar társadalomban. A kutatás alapvető célkitűzése a FIRE mozgalom hazai adaptációjának és gyakorlati akadályainak megértése, különös tekintettel a magyar gazdasági környezetre, társadalmi kultúrára és normákra. A kutatás központi kérdései:

Mennyire elérhető a FIRE szemlélet Magyarországon a jelenlegi gazdasági és társadalmi környezetben?

Milyen gazdasági és társadalmi tényezők nehezítik meg Magyarországon a FIRE szemlélet követését?

Hogyan hatnak a jövedelmi korlátok, a munkaerőpiaci és területi különbségek a FIRE célok elérésére?

Hogyan befolyásolja a pénzügyi ismeretek szintje és a társadalmi-kulturális szemlélet a FIRE mozgalom megvalósíthatóságát Magyarországon?

A kutatás kvalitatív megközelítésen is alapul, amely lehetővé teszi a mélyebb megértést és az összefüggések feltárását a vizsgált jelenség – FIRE mozgalom mögött. A kvalitatív módszer alkalmazása is azért indokolt, mivel a FIRE mozgalom Magyarországon viszonylag új és kevésbé kutatott terület, ezért szükség volt az egyéni tapasztalatok, motivációk és megélt folyamatok mélyebb vizsgálatára. A kutatás során félig strukturált interjúkat alkalmaztam, ez a módszer lehetővé tette, hogy a résztvevők saját tapasztalataik, gondolataik és értékrendjük mentén fejtsék ki válaszaikat, miközben a beszélgetés a kutatási kérdések mentén haladt. Az interjúk átlagosan 40–60 perc időtartamúak voltak, hangrögzítéssel kerültek felvételre, majd szó szerinti kéziratos formában kerültek feldolgozásra. A kérdések előre kidolgozott interjúvázlat alapján kerültek felvételre, amelyet a melléklet tartalmaz, ugyanakkor a beszélgetések nyitottak maradtak, így a válaszadók saját tapasztalataikat és nézőpontjaikat szabadon kifejlthették.

Az interjú kérdései az alábbi témaköröket érintette:

- FIRE mozgalom, célok definiálása
- Motivációk a megtakarítások felhalmozására
- Kereseti lehetőségek, jövedelmi egyenlőtlenségek
- Infláció, lakhatási és létfenntartási kiadások
- Kulturális társadalmi szemlélet
- Családi és közösségi minták
- Társadalmi nyomások és elvárások
- Pénzügyi ismeretek hiányossága

A mintavétel célzott eljárással történt, mivel a kutatás célja kifejezetten a FIRE-szemléletet aktívan gyakorló személyek tapasztalatainak feltárása volt.

Összesen hat interjú készült olyan egyénnel, akik mindannyian elérték vagy megközelítették a pénzügyi függetlenséget, és életvitelükben a FIRE elveit követik. Az interjúalanyok különböző életkorúak voltak, eltérő családi és munkahelyi háttérrel rendelkeznek, ami lehetővé tette a sokszínű tapasztalatok feltárását. Az adatgyűjtés 2025. szeptember és október hónapjaiban zajlott, elsősorban online formában (videó- és hanghívások), valamint személyes találkozók keretében. A résztvevők önkéntes alapon vettek részt, és minden esetben szóbeli beleegyező nyilatkozatot tettek az interjú rögzítéséhez és kutatási célú felhasználásához. A kutatás során a személyes adatok védelme kiemelt figyelmet kapott, az interjúk feldolgozása során minden résztvevő anonimizálva szerepel.

Az interjúk feldolgozása tematikus elemzés segítségével történt. Az elemzés során a szöveges kéziratokból először nyílt kódolást végeztem. A tematikus elemzés célja a mintázatok és összefüggések feltárása volt, amelyek segítségével megérthető, miként hatnak ezek a tényezők az anyagi függetlenség elérésére. Az elemzés során törekedtem arra, hogy a résztvevők tapasztalatait összevesssem a szakirodalomban bemutatott elméleti gondolatmenettel.

5.2 Interjú eredmények

A FIRE mozgalom nem tekint vissza hatalmas nagy történelmi múltra, ahogyan a 2.1 fejezetben már látni lehetett, egy organikusan megjelent és minden egyén számára más-más célokkal bíró mozgalom, ami a pénzügyi tudatosság, pénzügyi függetlenség köré szerveződnek. Az interjúban megkérdezettek válaszai alapján Magyarországon senki nem hallott 2016 előtt a FIRE mozgalomról, az első megismerkedési pillanat 2012-ben történt Angliában. A megkérdezettek többsége már ezelőtt jóval korábban megfogalmazott pénzügyi célokat, amelyeket mára már elértek vagy a közel jövőben el fognak érni. Közös tulajdonságuk, hogy felismerték a munka melletti megtakarított pénz és annak befektetésének fontosságát, ezt gyarapították hosszú évtizedeken keresztül. A felismerés, ami odáig vezette őket, hogy kezükbe vették saját pénzügyeik kezelését, saját öngondoskodásukat. Valaki tudatosan nagyon fiatalkorától arra készült, hogy 35-40 évesen a megtakarításaiból elérve anyagilag függetlenné váljon, valaki számára az anyagilag függetlenség válás útjára lépést a családi minták alakították, de mindenki kiemelte és megemlítette, hogy az egyéni döntés felelősségét.

„Nyilvánvaló, hogy az ember hoz valamit akár a családi mintákból, de én magam döntöm el végső soron, hogy milyen utat járok be.” (L)

Az egyéni döntést és erőfeszítést az anyagi függetlenség irányába minden alanyom felhozta, mint elégséges feltétel ahhoz, hogy az egyén a pénzügyek terén boldoguljon. Legfőbb gondolatmeneti kérdés a következő volt: Az egyén kizárólagos felelőssége-e, hogy elérje a pénzügyi céljait? A többség szerint, nem, hiszen az a gazdasági vagy társadalmi közeg, amiben él az egyén, erőteljesen befolyásolja az egyén pénzügyi céljainak megvalósulásának valószínűségeit, de természetesen voltak olyanok, akik, habár elismerték ezen tényezők hatását, de végül az egyén felelősségi körét emelték ki legfőbb befolyásoló tényezőként. Az egyén döntéseit, motivációt nem áll módomban jelenleg vizsgálni, de mindenképpen egy fontos szempont a pénzügyi célok megvalósításában.

„Úgy gondolom, hogy minden időszakban vannak korlátok és lehetőségek, csak különbözőek. Aki most fiatal, most kezdi, nekik is megvannak a lehetőségeik, akik régebben kezdték, nekik is voltak. Csak ezek folyamatosan változnak.” (J)

Ahhoz, hogy ezeket a lehetőségeket felismerje az egyén, pénzügyi ismereteket kell, hogy szerezzon. A válaszadók kihangsúlyozták a pénzügyi ismeretek elsajátításához szükséges információkat, amelyeket korábban, napjainkban ellentétben, korlátozottan értek el és többen hangsúlyozták, hogy a 2010-es évek előtt a pénzügyi edukációhoz való hozzáférés korlátozott volt, és a hazai oktatási rendszer sem biztosított megfelelő alapot a befektetések, megtakarítási formák vagy a hosszú távú pénzügyi tervezés megértéséhez.

„Hogyha valakit érdekel valami, azt ma meg tudja tanulni az internet segítségével. Korábban erre nem volt lehetősége a könyveken, újságokon kívül. Nem rendelkezünk annyi információval, mint manapság.” (B)

„Szerintem, bizonyos társadalmi rétegekben jobb a helyzet, mint volt. A mostani fiatalok, akikkel beszélek, ők már tudatosabbak, mint az én időmben voltak, mivel nem is lehetett hozzájutni olyan információkhoz, lehetőségekhez, mint ami most jelen van.” (J)

Egyáltalán nem volt [pénzügyi tudatosság], sokkal rosszabb volt, mint ma. [...] Rendkívül sok emberrel beszélgetek a pénzügyekről és azt tapasztalom, hogy félnek a különböző befektetési eszközöktől, nem rendelkeznek megfelelő információkkal. Nem rendelkeznek az emberek alapfokú pénzügyi tudatossággal, nem tudom megmondani, hogy ezt a hiányt, mennyire befolyásolja az a tény, hogy nincsen hosszú távú pénzügyi jövőképe a magyar társadalomnak. A családi háttér, az egyén érdeklődése és az pénzügyi oktatás befolyásolhatja azokat az embereket, akik valamiféle információt, tudást szeretnének gyűjteni a befektetésekről.” (B)

„Az pénzügyi alapkultúra elsajátításához nincs meg az oktatási háttér. Magyarországon szegénységi probléma van, azért nem tud a lakosság egy része megtakarítani, mert nincs miből.” (Á)

A globalizáció és technológia fejlődés révén, ma már bármilyen információhoz, tudáshoz könnyen hozzá lehet jutni, ami szükséges az egyénhez ahhoz, hogy FIRE céljait elérje. Az interjúalanyok megítélése szerint a digitális tér fejlődése és az információk könnyebb elérhetősége napjainkra jelentősen csökkentette a pénzügyi tudáshoz való hozzáférés strukturális akadályait. Ma már podcastok, blogok, Youtube-csatornák, befektetési portálok és közösségi média csoportok tucatjai foglalkoznak pénzügyi függetlenséggel és befektetésekkel. Ez azonban új, korábban nem létező problémát is létrehozott. Kihívást jelent a mai korban a megfelelő megbízhatósággal rendelkező információk begyűjtése.

„A fiatalok könnyen tudnak manapság az internet segítségével tudást szerezni. [...] Azt üzenem nekik, hogy legyenek nagyon nyitottak, szűrjék ki a valós és értékes dolgokat.”
(L)

A források minőségének megítélése komoly kihívást jelent, különösen azok számára, akik kezdőként próbálnak eligazodni a pénzügyi tartalmak között. Ez alátámasztja az (OECD, 2023) megállapítását, miszerint a modern pénzügyi edukáció egyik fő kockázata nem a hozzáférés hiánya, hanem a hiteles információk azonosításának nehézsége. A társadalmi tényezők vizsgálata egyértelművé tette, hogy a FIRE mozgalom magyarországi megítélése és megvalósíthatósága szorosan összefügg azzal, hogy az egyén milyen társadalmi minták, elvárások és információs korlátok között hozza meg pénzügyi döntéseit. Ugyanakkor a nagyobb strukturális feltételrendszer, különösen a kereseti viszonyok és a jövedelmi egyenlőtlenségek, még közvetlenebbül határozza meg, hogy az anyagi függetlenség elérése mennyire reális cél. Míg a kulturális és társadalmi tényezők elsősorban az egyéni motivációt, szemléletet és pénzügyi magatartást formálják, addig a gazdasági tényezők objektív keretet biztosítanak arra, hogy egyáltalán létrejöhet-e akkora megtakarítási potenciál, amely a FIRE mozgalom alapját képezi. Az interjúalanyok közül többen kiemelték a kereseti, jövedelmi egyenlőtlenségeket, de azok, akik az egyéni felelősségi kört helyezték első számú alakító tényezővé az anyagi célok elérésénél, azok számára kevésbé hátráltató tényező a kereseti és jövedelmi egyenlőtlenségek jelenléte, mind regionális, mind ágazati szinten.

„Mi még egy buborékban élünk, hiszen Budapesthez közel élünk, ahol az országban a legmagasabb átlagjövedelemmel rendelkeznek az emberek, sokkal jobb az életszínvonal, mint vidéken. Vidéken sokkal rosszabb az anyagi helyzete az embereknek. [...] Budapesten és az agglomerációban, egész jó fizetéseket lehet kapni bizonyos szektorokban, számos példa alátámasztja ezt a környezetemben.” (B)

„A FIRE-t nem átlagos emberek érik el, hanem olyan emberek, akik jól keresnek, hiszen abból lehet is félrerakni. Egy átlagos alkalmazott számára nincs sok esély arra, hogy elérje, a szegényebb rétegek számára szinte lehetetlen.” (J)

„Akinak megvan a megfelelő tudása, tehetsége, ő mindig megfogja találni azt a munkahelyet, ami a pénzügyi céljainak elérését segíteni. Nyilván Budapesten könnyebb, de nem olyan mértékben befolyásoló tényező, főleg, hogy a mai világban nincs az ember helyhez kötve.” (L)

Abban viszont mindenki egyetértett és tapasztalja, hogy a társadalmi osztályok közötti különbségek nőnek. Az egykor középosztálynak számító társadalmi réteg, akik jelentősebb megtakarításokkal nem rendelkeztek, viszont keresetük fedezte az összes felmerülő költséget, ők egyre kevesebben vannak. Egyre többen csúsznak le a szegényebb rétegekbe, amely kiszolgáltatottságot és létbizonytalanságot eredményez. Azt, hogy a középosztályból ki fog lecsúszni és ki fog felemelkedni, azt az egyéni pénzügyi intelligencia szintje fogja meghatározni. (Herman, 2012)

„A szerencse és a környezet az sokkal jobban meghatároz életesélyeket, mint ahogy azt szeretnénk magunknak bevallani. [...] Magyarországon is tök jól látszik, hogy sokkal inkább elkezdett számítani az, hogy ki hova születik, hol dolgozik, mint mondjuk 15 évvel ezelőtt. A mostani fiatalok esetében szerintem sokkal nagyobbak lesznek a vagyoni különbségek, sokkal több olyan fiatal lesz, akik nagyon fiatal korától nagyon tudatosan fogja a pénzét kezelni, illetve lesz egy csomó olyan, akik egyáltalán semmilyen tudatosságot nem fog rakni a pénzügyei kezelésébe.” (Á)

Bár az információkhoz való hozzáférés ma könnyebb, mint valaha, a pénzügyi ismeretek hiánya vagy hiányossága miatt sokan nem tudják megfelelően értelmezni a gazdasági folyamatokat, így a megtakarításaikra ható legfontosabb kockázatokot sem. Ezek közül kiemelt jelentőségű az infláció, amely nem csupán a mindennapi élet költségeit alakítja át, hanem hosszú távon a vagyonépítés egyik legmeghatározóbb tényezője. Aki nem érti az infláció működését, az könnyen alábecsüli megtakarításai értékvesztését, rosszul választ pénzügyi eszközöket, vagy túl optimista jövőbeni hozamvárakozásokkal tervez. Minden válaszadó kiemelte hátráltató tényezőként az utóbbi évek, évtizedekben tapasztalható magyarországi infláció alakulását, ami még azokat a személyeket is érintette, érinti, akik már elérték a FIRE mozgalomhoz megfogalmazott céljaikat vagy már közelében állnak a mozgalomhoz tartozó céljaik elérésében. A lakhatási és életfenntartási költségek szintén jelentős mértékben hátráltató, korlátozó tényezői voltak a FIRE-szemléletnek az elmúlt években interjúalanyok elmondásai alapján.

„Elégge demotiváló az áraknak ilyen mértékű növekedése. Ilyen gazdasági környezetben, megértem azokat, akik inkább elköltik a pénzüket, mert tudják, hogy rövid időn belül többet kell fizetniük. A legnagyobb költsége az embereknek a saját megélhetésük. Kifejezetten nehézséget jelent ez az inflációs környezet. Engem mérhetetlenül zavar, hogy ott tartunk, a lakhatás biztosításáért az átlagember egész életében küzd. Azért dolgozik

az ember egy életet, hogy lakhatást biztosítson magának, annyira ellehetetlenült a lakhatás megszerzése, fel sem merülnek egyéb alternatív megtakarítási és befektetési lehetőségek. Én korábban a szüleimnél éltem sokáig, amiből megengedhettem magamnak, hogy befektethessek. Ha lakhatást kellett volna finanszíroznom, ma nem tartanék itt.” (B)

„Egyszerre lett nehezebb a vagyonfelhalmozás folyamata és a pénzügyi függetlenséghez szükséges vagyonösszeg felhalmozása is. Aki a felhalmozott vagyonát védeni akarja, annak az infláció a legnehezebben kiszámítható gazdasági tényező, amivel szembe kell néznie. Ha most kellene újrakezdenem a FIRE utam, sokkal nehezebb lenne, hiszen a szükséges kezdeti felhalmozás összegét sokkal nehezebb lenne összeszedni, mint 10 évvel ezelőtt.” (Á)

„Aki nem tud otthon lakni, annak nagyon nehéz a lakhatás kérdése.” (J)

A fogyasztási és lakhatási költségek mellett, a magyar háztartások döntéseit még mindig jelentős mértékben befolyásolja a státuszfogyasztás, a birtoklásra épülő értékrend és az anyagi javak felhalmozásának szimbolikus jelentősége. A magyar társadalomra jellemző fogyasztásorientált gondolkodás is megjelenik az interjúk tapasztalatai között, ez gyakran a jövedelemszinthez képest magasabb fogyasztást eredményez, ami tovább csökkenti a megtakarítási hányadot, és így a FIRE mozgalomhoz kapcsolódó tudatos, minimalista, értékalapú fogyasztástól alapvetően eltérő irányba mozdítja el az egyént.

„Van olyan társadalmi réteg [középosztály], akinek lenne mozgástere a megtakarítások képzésére, pénzügyi céljaik elérése, amennyiben nem presztízs alapú orientált fogyasztása lenne és nem státusszimbólumokra – luxusautókra vagy drága ruhákra költené a pénzét.” (J)

„Igények meg vágyak, ezek vannak. Borzasztónak találom, mikor olyan emberek, olyan vágyakat próbálnak meg társadalmi nyomásból vagy bármilyen külső érdekből mutatni, amelyekre nem lenne lehetőségük. Nagyon sokan oda akarnak tartozni, amitől nagyon messze állnak anyagi szempontból. Természetesen, a társadalmi elvárások, a hovatartozási érzés és az impulzív vásárlások is nagyon befolyásoló tényezők. Vannak olyanok, akik csak a külső környezet miatt teszik ezt, vannak, akik saját magukért és vannak olyanok, akik mindkettő miatt.” (B)

A sok hátráltató, korlátozó tényező mellett az interjúalanyok kiemelték a támogató közösség fontosságát. A pénzügyi függetlenség felé vezető út hosszú, következetes és jelentős mértékű önfegyelmet igénylő folyamat, ahol az egyén sokkal könnyebben képes fenntartani ennek gyakorlását, ha olyan közösség veszi körül, ahol visszaigazolást, inspirációt, gyakorlati tanácsokat és érzelmi támogatást is kap. Magyarországon a támogató közösség szerepe még hangsúlyosabb, hiszen a FIRE-mozgalom hazai ismertsége és társadalmi beágyazottsága alacsonyabb, mint az Egyesült Államokban vagy Nyugat-Európában. Ilyen közegben különösen nagy támogatást jelenthet egy online vagy személyes közösség, amely valós tapasztalatokat, hiteles példákat és gyakorlati tanácsokat kínál. A közösségi média csoportjai, a személyes pénzügyi blogok, podcastok és fórumok ma a magyar FIRE-közösség legfontosabb platformjai, amelyek hozzájárulnak a mozgalom terjedéséhez és a tudás elérhetőségéhez.

„A legfontosabb dolog az, hogy találjanak egy támogató környezetet, válasszanak jó baráti környezetet, partnereket, akik támogatják a FIRE útjukban.” (A)

„Céljaik elérésében mindenképpen legyen társasága. Mindenképp legyen olyan személy, akivel meg tudja beszélni a vágyait, terveit és céljait. Ez az első és legfontosabb dolog. Örömmel tölt el, hogy most a FIRE-Hungary facebook csoporton keresztül el tudnak jönni az emberek beszélgetni egymással és meg tudják közösen beszélni sikereiket és kudarcaikat. A csoportban sokféle szemlélettel bíró ember tartózkodik, akiknek a meglátásai, véleményei a nehéz időkben is motivációt jelenthetnek.” (B)

5.3 Kvantitatív módszertan bemutatása

A kvantitatív kutatás célja a FIRE-szemlélet hazai ismertségének, elfogadottságának és gyakorlati megvalósíthatóságának vizsgálata statisztikai adatok segítségével. Kvantitatív megközelítés segít abban, hogy milyen gazdasági és társadalmi tényezők befolyásolják a lakosság attitűdjét a pénzügyi függetlenség és korai nyugdíjba vonulás irányába, illetve, hogy a különböző demográfiai jellemzők mentén milyen mintázatok és összefüggések azonosíthatók. A kvantitatív vizsgálat további céljai között szerepel, hogy megerősítse vagy árnyalja a kvalitatív interjúk során feltárt tendenciákat, ezáltal növelve a kutatás érvényességét és megbízhatóságát.

Az adatgyűjtés online kérdőív segítségével valósult meg, amely 2025. október 27 és 2025. november 5 között, a FIRE Hungary – anyagi függetlenség Magyarországon Facebook csoportban lehetett kitölteni, amelyet a kutatás céljaihoz igazított nyitott, egyszeres és többszörös választásos, Likert-skálás kérdéseket egyaránt tartalmazó struktúrában készítettem el. A kérdőív kitöltésére szánt idő hozzávetőlegesen 6-8 perc vett igénybe. A kérdőív az alábbi fő blokkokra osztható:

- Demográfiai háttérváltozók – nem, életkor, lakóhely, iskolai végzettség, foglalkozás, jövedelmi kategória
- FIRE mozgalom köthető értékek – FIRE-szemlélet, jövedelmek, megtakarítások, FIRE-célok
- Gazdasági tényezők megítélése – munkaerőpiaci és jövedelmi egyenlőtlenségek, reáljövedelmek, infláció és lakhatás
- Társadalmi tényezők megítélése – Kulturális szemlélet, családi és társadalmi minták, társadalmi nyomások és elvárások, pénzügyi ismeretek hiánya

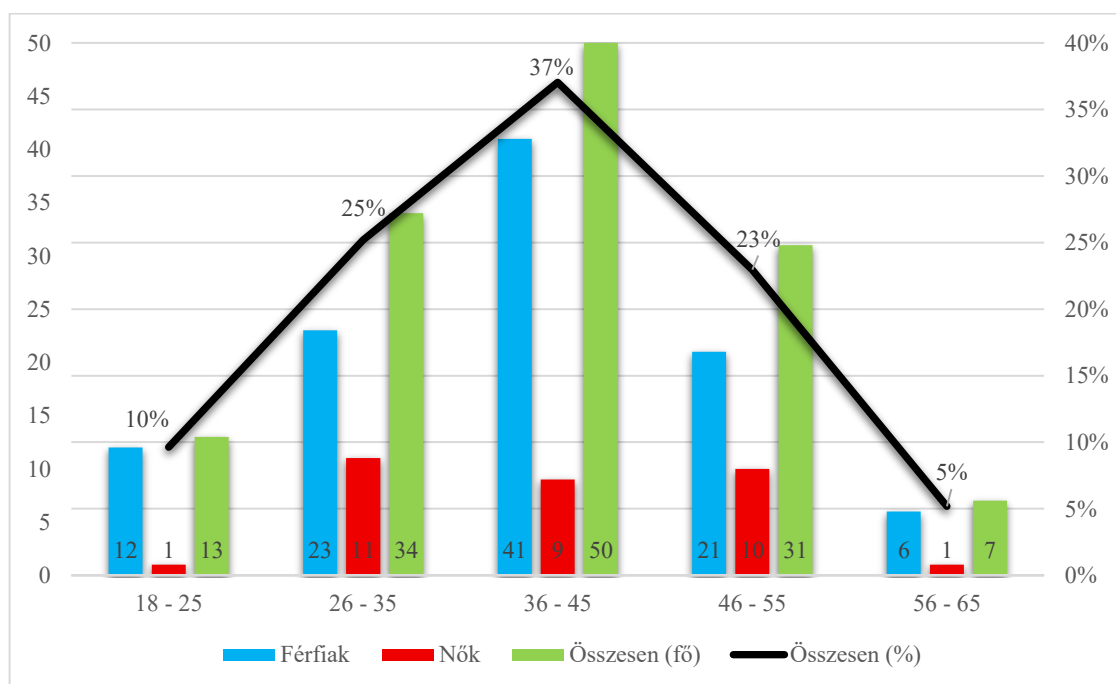
A kutatás leíró és feltáró jellegű, mivel a FIRE mozgalom Magyarországon még kevésbé ismert társadalmi jelenség. A kutatás kvantitatív jellege lehetővé tette az adatok objektív összehasonlítását és statisztikai elemzését, amely révén azonosíthatók lettek az egyes változók közötti összefüggések. A kérdőíves adatfelvétel célja nem csupán a meglévő attitűdök számszerűsítése, hanem a mögöttük meghúzódó motivációk, korlátok és pénzügyi szokások statisztikai feltárása. A felmérés nem reprezentatív, de célszerű mintavétel alapján történt, hogy a FIRE témája iránt érdeklődő és pénzügyi szempontból aktív személyek véleményét vizsgálja, a mintába nagysága, $N = 135$ fő. A kérdőív létrehozása Google Űrlapok online űrlapkészítővel, az adatok feldolgozása Microsoft Excel program segítségével történt. Az elemzés során az alap és összetett leíró statisztikai módszerek kerültek alkalmazásra. A statisztikai elemzés célja az volt, hogy kimutassa, mely tényezők hogyan befolyásolják a FIRE mozgalom elterjedését, követését. A kutatás érvényességét a válaszadók sokszínűsége, az anonimitás biztosítása és a konzisztens kérdőívszerkezet erősítette. A kutatás korlátjai közé tartozik, hogy a minta nem reprezentatív a teljes magyar társadalomra, és valószínűleg felülreprezentáltak a pénzügyi tudatos válaszadók, továbbá a kérdőív önbevallásos jellege torzíthatja az eredményeket. A kvantitatív eredmények így komplementer módon kiegészítik a kvalitatív interjúkban feltárt mélyebb motívumokat, hozzájárulva a FIRE mozgalom magyarországi helyzetének átfogó értelmezéséhez.

5.4 Kvantitatív módszertani eredmények

A kutatás célja a FIRE mozgalom magyarországi ismertségének, gyakorlati megvalósíthatóságának és a mozgalom gazdasági és társadalmi alakító tényezőinek vizsgálata volt. Ennek keretében egy online kérdőíves kutatás készült, amelyben összesen 135 fő vett részt önkéntes alapon. A minta nem reprezentatív, de a válaszadók demográfiai összetétele lehetővé teszi a FIRE-szemlélet motívumai és a mozgalomhoz kötődő gazdasági és társadalmi tényezők vizsgálatát. A fejezet célja a minta demográfiai összetételének és pénzügyi helyzetének bemutatása, amely alapot teremt a gazdasági és társadalmi tényezők FIRE mozgalommal kapcsolatos összefüggések későbbi vizsgálatához.

5.4.1 Demográfiai jellemzők

10. ábra. A válaszadók nem és korosztály szerinti megoszlása

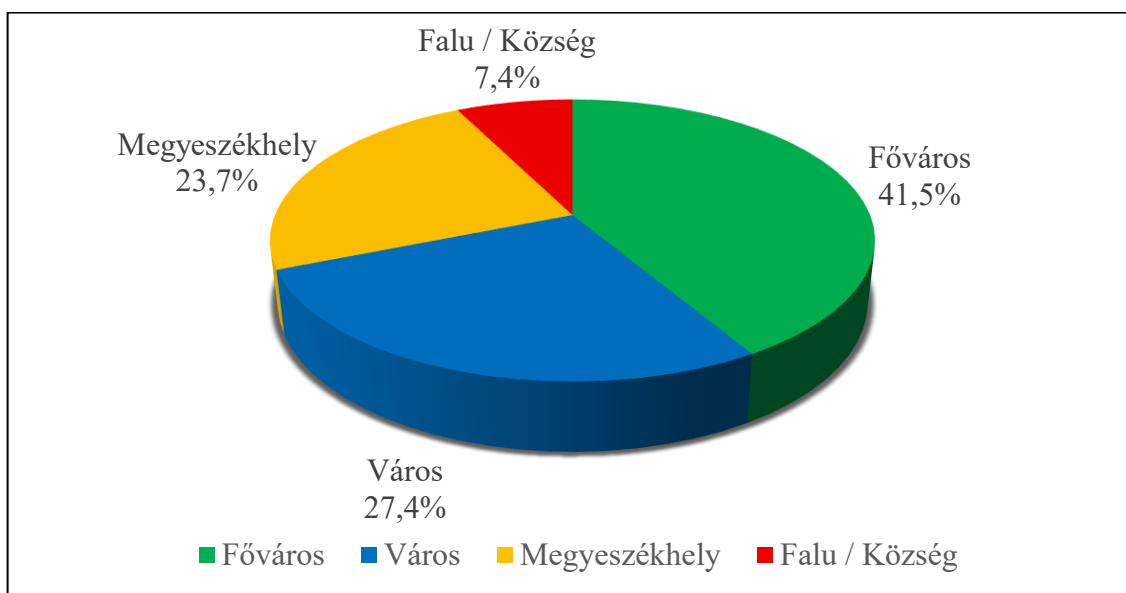

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A válaszadók körében a nemek aránya jelentősen eltér: A kitöltők 76,3%-a férfi, 23,7%-a nő volt. Ez az eltérés abból fakad, hogy a FIRE Hungary – Anyagi függetlenség Magyarországon Facebook csoportban is hasonló arányban felülreprezentáltak a férfiak a nőkkel szemben.

Az életkori eloszlás alapján a válaszadók a 26-55 év közötti korosztály csoportokból került ki, 26-35 évesek aránya 25%, a 36-45 évesek aránya 37% és a 46-55 évesek aránya 23% volt, hasonlóképp a csoport korcsoport arányaihoz képest. Egyedüli eltérés a 26-35 éves korosztály között található a válaszadók és a csoporttagjai között, a csoportban lévők közel 35%-a esik ebbe a korosztályba, ezzel szemben a válaszadók csupán 25%-a. Az eloszlás bizonyítja, hogy a FIRE-szemlélet iránt legnagyobb érdeklődés az X és Y-generáció tagjai – fiatal felnőttek és aktív korúak körében figyelhető meg, akik már rendelkeznek stabil jövedelemmel és tervezési hajlandósággal. A fiatalabb válaszadók nagyobb nyitottságot mutatnak a mozgalom iránt, ugyanakkor alacsonyabb jövedelmi szintjük és rövidebb munkatapasztalatuk korlátozza a megtakarítási képességüket. Az idősebb korosztály esetében ezzel szemben stabilabb jövedelem és anyagi háttér áll rendelkezésre, viszont a korai nyugdíj eléréséhez rövidebb időtáv áll rendelkezésre.

11. ábra. A válaszadók relatív megoszlása lakóhely szerint

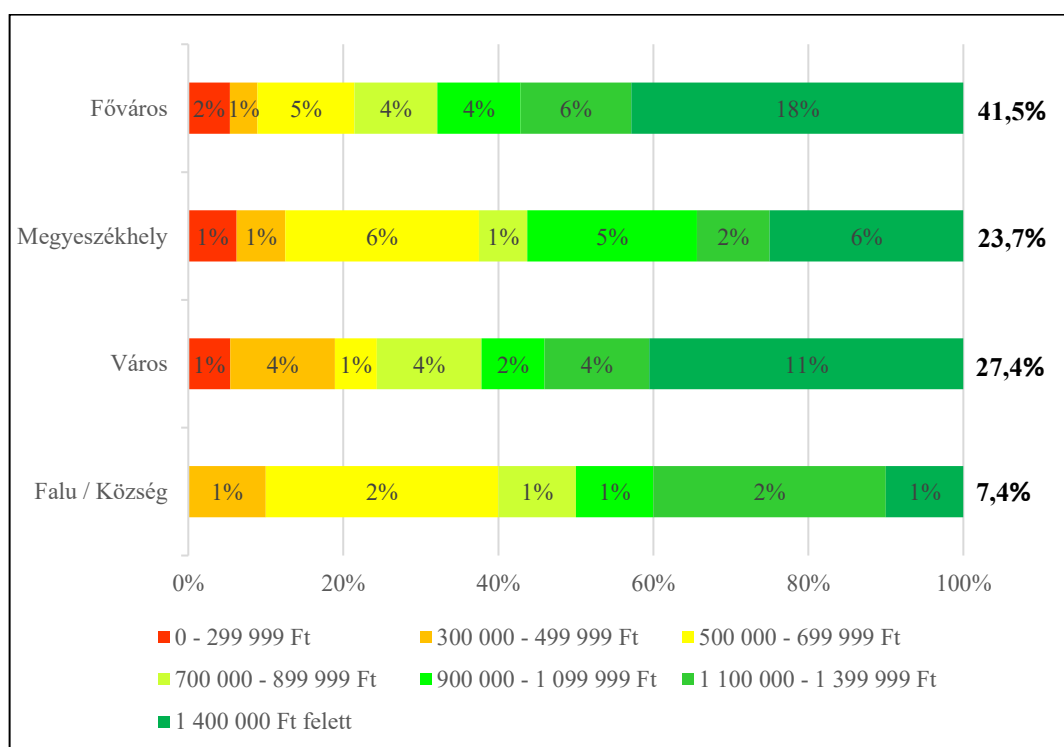

Forrás: saját kérdőíves felmérés alapján

A válaszadók jelentős többsége 41,5%-a Budapesten lakik. A városban és megyeszékhelyen lakók aránya hasonló, az előbbi 27,4%-ot, utóbbi 23,7%-ot mutat. A válaszadók csupán 7,4%-a jelölte meg a falu vagy község település típust lakóhelyének. A lakóhely típusa lényeges tényező a pénzügyi függetlenség elérésében, hiszen a jövedelmek és a megélhetési költségek közötti arány döntően befolyásolja a megtakarítási lehetőségeket. A (KSH, 2025) adatai szerint a fővárosi és agglomerációs térségekben az átlagkeresetek 30–40%-kal magasabbak az országos átlagnál, ugyanakkor a lakhatási és

fogyasztási költségek is nagyobbak. Ez azt eredményezi, hogy a vidéki térségekben, ahol a megélhetési költségek alacsonyabbak, a relatív megtakarítási potenciál akár magasabb is lehet, ha a jövedelmek mértéke magasabbak. Fontos megjegyezni, hogy a lakóhely típusa nem feltétlenül egyezik meg a munkavégzés helyének típusával. A lakóhelyek jövedelmi megoszlása is korrelációt mutat a lakóhely és a jövedelem között, minél inkább a fővárosban vagy városokban él az egyén, annál inkább magasabb havi bruttójövedelemre számíthat. A FIRE szempontjából tehát a földrajzi helyzet életstratégiai kérdés is lehet. A havi bruttójövedelmi szerinti lakóhely megoszlás szerint Budapest és a városok kiemelkednek. Hét jövedelmi kategória közül választhattak a válaszadók attól függően, mekkora havi bruttójövedelemmel rendelkeznek. A mintában felülreprezentáltak a jövedelmi csoportok alakulása a magyar társadalom egészéhez képest.

12. ábra. Havi bruttójövedelmek lakóhely szerinti relatív megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A legmagasabb jövedelmicsoportba tartozók, 1,4 millió forint bruttó jövedelemmel rendelkezők 50%-a Budapesten, 31,25%-a városokban, 16,66%-a megyeszékhelyeken, 2,08%-a pedig falukban, községben élnek. A 1,1 millió és 1,3 millió forint csoportjában egyenlítődnék a különbségek a lakóhelyek típusa között: a válaszadók 42,11%-a Budapesten 26,32%-a városokban, 15,79%-a megyeszékhelyeken, 5,88%-a pedig

faluban vagy községben élnek. Kijelenthető, hogy eltérés mutatkozik a válaszadók havi bruttójövedelmi mértéke között a Budapesten és falun és községekben élők között, akik Budapesten élnek, ők jellemzően nagyobb mértékű jövedelemmel rendelkeznek havonta, más település típusokhoz képest és a falun vagy községeken élők pedig messze a legrosszabb jövedelmi szinteket mutatják. A városokban és megyeszékhelyeken élők közötti eltérések jóval komplexebbek. A városokban élők jövedelmi csoportok tekintetében sokkalta nagyobb szórást mutatnak, mint a megyeszékhelyeken élők jövedelmi csoportjai. A megyeszékhelyeken élők válaszainak eredményei erősen koncentrálódnak az 500 000-699 999 forint és 900 000-1 399 999 forint jövedelmi csoportokra, amely a csoportok kialakításánál középen helyeződnek el. Ezzel szemben a városokban élők válaszai hasonló mértékű arányokat mutatnak a középső csoportokban, viszont nagy kilengés jellemzi őket a magasabb jövedelmi kategóriákban a megyeszékhelyekkel ellentétben. Ennek okai visszavezethetők a válaszadók pénzügyi műveltség szintjére, pénzügyi tudatosságára és pénzügyi attitűdjeire, ami elengedhetetlen tényezője a FIRE mozgalom gyakorlásának.

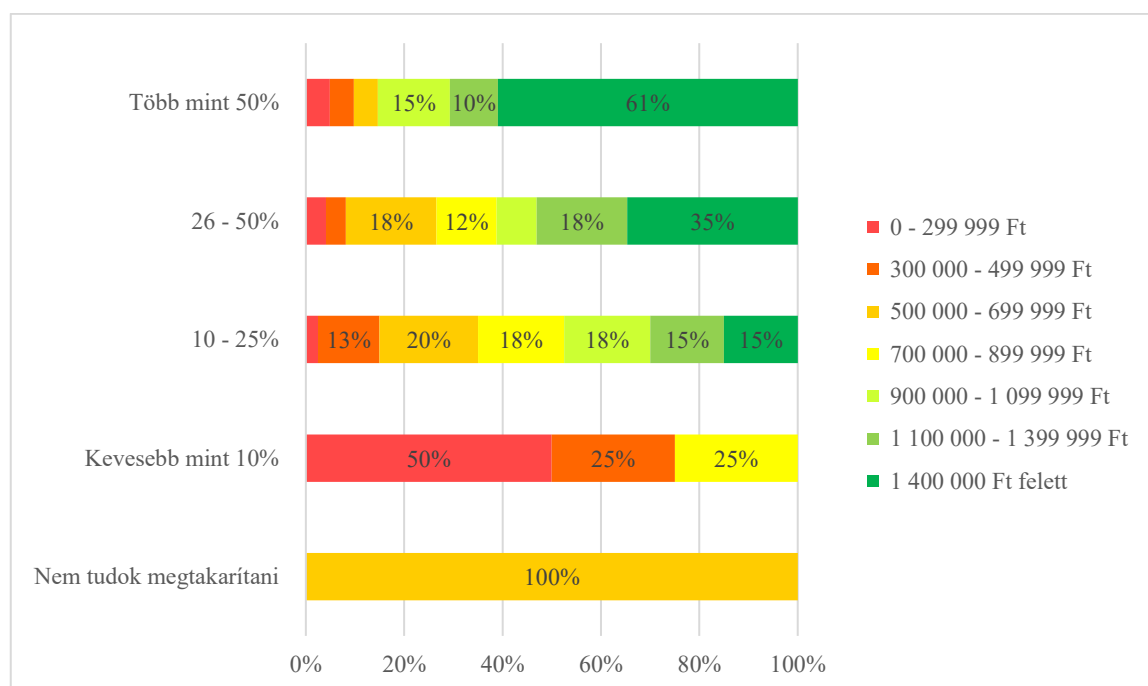
Az iskolai végzettség tekintetében a 135 válaszadó közül 103 fő rendelkezik valamiféle felsőfokú végzettséggel, 31 fő középfokú végzettséggel és csak 1 fő alacsony végzettséggel. A magasabb iskolai végzettség dominanciája arra utal, hogy a FIRE szemlélet elsősorban a magasabb pénzügyi műveltséggel és tudatossággal bíró rétegek körében terjed. Ezt a megállapítást korábbi nemzetközi és hazai kutatások is alátámasztják, miszerint a FIRE mozgalom jellemzően a magasan képzett, tudatos, információorientált egyénekhez köthető. (Hergár et al., 2024)(Taylor & Davies, 2021) A magasabb iskolai végzettség szorosan korrelál a pénzügyi műveltség és az öngondoskodás szintjével (OECD, 2023).

A jövedelmi kategóriák esetén a válaszadók 73%-a meghaladja a havi bruttó átlagkeresetek nagyságát, 36%-ának havi bruttó jövedelmei összege 1,4 millió forint felett van. A legnagyobb arányú csoportot az 1,4 millió forint feletti csoport adja 35,56%-kal, a 500 000-1 399 999 forint közötti csoportok 10% feletti részarányok mutatnak. 0-299 000 és 300 000-499 999 forint közötti válaszok aránya 5,19% és 7,41% volt. A FIRE mozgalom szempontjából ez az eloszlás kulcsfontosságú, minél magasabb a rendszeres jövedelem, annál nagyobb az esély a pénzügyi függetlenség megteremtésére. A magyar jövedelmi különbségek és az iparági, területi egyenlőtlenségek azonban megnehezítik, hogy az alacsonyabb jövedelmű rétegek számára a pénzügyi függetlenség

reális cél lehessen. Ugyanakkor nem a jövedelem nagysága, hanem annak megtakarítási aránya a döntő tényező, hiszen a FIRE követői minél nagyobb arányú, gyakran 10–50%-os megtakarítási rátát tartanak célszerűnek pénzügyi céljaik elérésében.

A válaszadók 0,7%-a nem képes jelenlegi jövedelmeiből megtakarításokat képezni, 3%-a jövedelmeik kevesebb, mint 10%-át képesek megtakarítani. 10-25% között a válaszadók 29,6%-a, 26-50% között 36,3%-a képes megtakarítani. 50% feletti megtakarítási rátával a válaszadók 30,4%-a rendelkezik.

13. ábra. *Megtakarítási ráta relatív megoszlása havi bruttójövedelmek szerint*

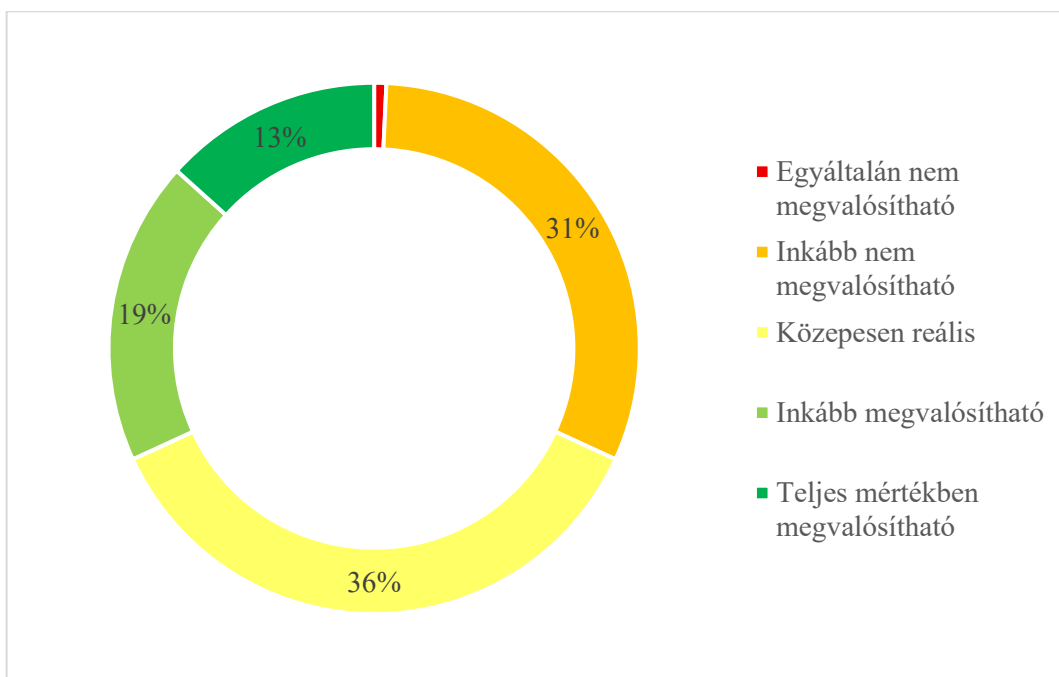

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A megtakarítási ráták és havi bruttójövedelem vizsgálatakor megállapítható, hogy minél nagyobb az egyén havi jövedelme, annál nagyobb arányú megtakarítást képes felhalmozni. Azok a válaszadók, akik a több mint 50%-os megtakarítási rátát adták meg, azok több, mint 85%-a legalább 900 000 forintos havi bruttójövedeleme van. 6 válaszadó a 41-ből szintén ezt a megtakarítási csoportot választotta, a három legalacsonyabb jövedelemcsoportok közül, amit azért fontos kihangsúlyozni, hiszen habár arányaiban megegyezik a megtakarítás mértéke, de összegében nem. A 26-50% közötti válaszadók jövedelemeloszlása sokkal nagyobb a jövedelmi csoportok esetében a több mint 50%-ot válaszadóknál, viszont a 10-25% közötti válaszadók esetében az arányok eloszlása közel hasonló tartományban vannak, kivéve a legalacsonyabb jövedelmi csoport esetében.

Az elégedettségi szint alakulása egyértelműen lineáris kapcsolatot ír le a jövedelem és megtakarítási ráta között. Minél nagyobb arányú jövedelemmel rendelkezik az egyén, annál jobban elégedett az egyén a megtakarítási lehetőségeivel. Míg az első jövedelmi csoportba tartozók (0-299 999 forint) válaszainak átlaga 2,6 pontot ért el, a középső jövedelmi csoportot választottak átlaga 3,4 pont, míg a legmagasabb jövedelmi csoportot válaszolók átlaga 4,5 pontot ért el egy ötös skálán (1-Egyáltalán nem elegendő, 5-Teljes mértékben elegendő).

14. ábra. Ön szerint mennyire megvalósítható ma Magyarországon az anyagi függetlenség és korai visszavonulás?

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A FIRE mozgalom célja az anyagi függetlenség és korai visszavonulás lehetőségének elérhetősége eléggé megosztó még azok körében is, akik e szerint tevékenykednek. A válaszadók 1%-a gondolja úgy, hogy egyáltalán nem megvalósítható, 31%-a szerint inkább nem megvalósítható. A válaszadók 36%-a a közepesen megvalósítható választ jelölt, az inkább megvalósítható és teljes mértékben megvalósíthatók aránya 19%-13%.

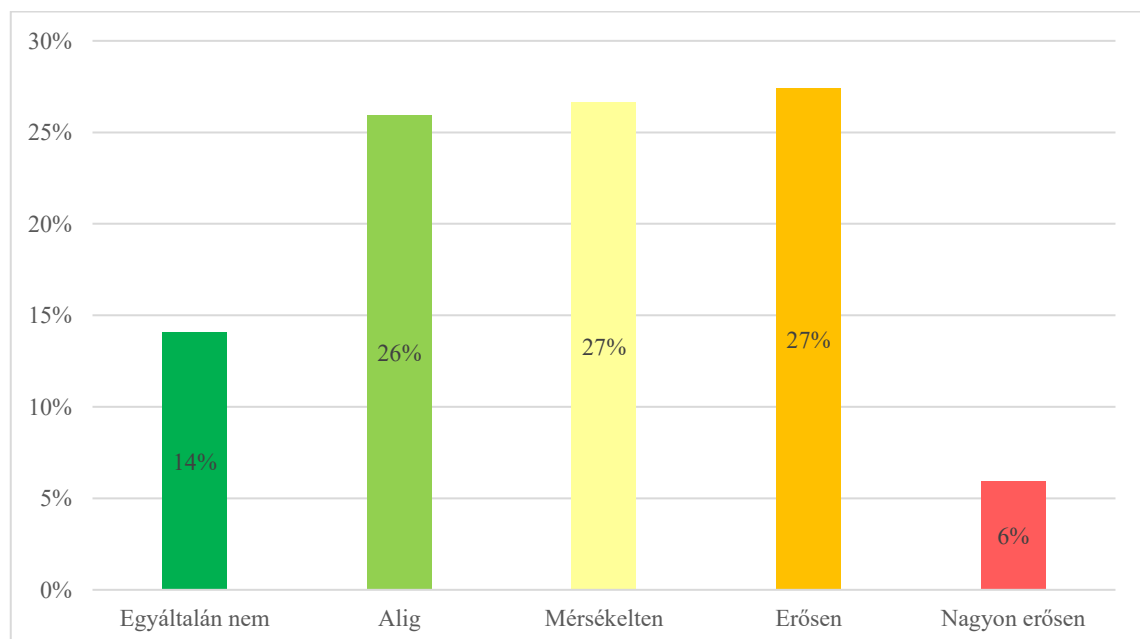
A minta demográfiai képe alapján a FIRE mozgalom iránti érdeklődés és megvalósításnak lehetősége elsősorban a magas iskolai végzettséggel rendelkező, fiatal felnőtt vagy aktív korú, városi lakosság körében jellemző, akik rendelkeznek megtakarításhoz felhalmozásához szükséges havi bruttó jövedelemmel.

Azok számára, akik nem rendelkeznek ezekkel tulajdonságokkal, rendkívül nagy erőfeszítést igényel a FIRE mozgalom gyakorlása, pénzügyi céljaiknak elérése. A FIRE-szemlélet gyakorlása ennek hatására nem mindenki számára azonos mértékben elérhető, olyan gazdasági és társadalmi tényezők hátráltatják, korlátozzák, amelyek befolyásolják az egyének életkorát, lakóhelyük típusát, jövedelmeik nagyságát és megtakarítási hajlandóságukat. A következő fejezet ezen eredményeket mutatja be, bemutatva, hogy a minta tagjai milyen akadályokat látnak a pénzügyi függetlenség elérésében, és ezek a tényezők milyen módon hatnak a FIRE-szemléletre.

5.4.2 Gazdasági és társadalmi tényezők eredményei

A munkaerőpiaci helyzet stabilitása kulcsfontosságú tényező a FIRE eredményes alkalmazásában, hiszen a rendszeres és kiszámítható jövedelemszerzés alapvető feltétele a hosszú távú vagyongyűjtésnek. A kutatásban résztvevők 23%-a jelölte meg, hogy munkahelyi környezete hátráltatja a FIRE célok elérésében. A résztvevők értékelték azt is, hogy mennyire hátráltató tényezője egyáltalán a munkaerőpiaci bizonytalanság és egyenlőtlenség.

15. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a munkaerőpiaci bizonytalanság/egyenlőtlenség a FIRE-szemlélet követését?

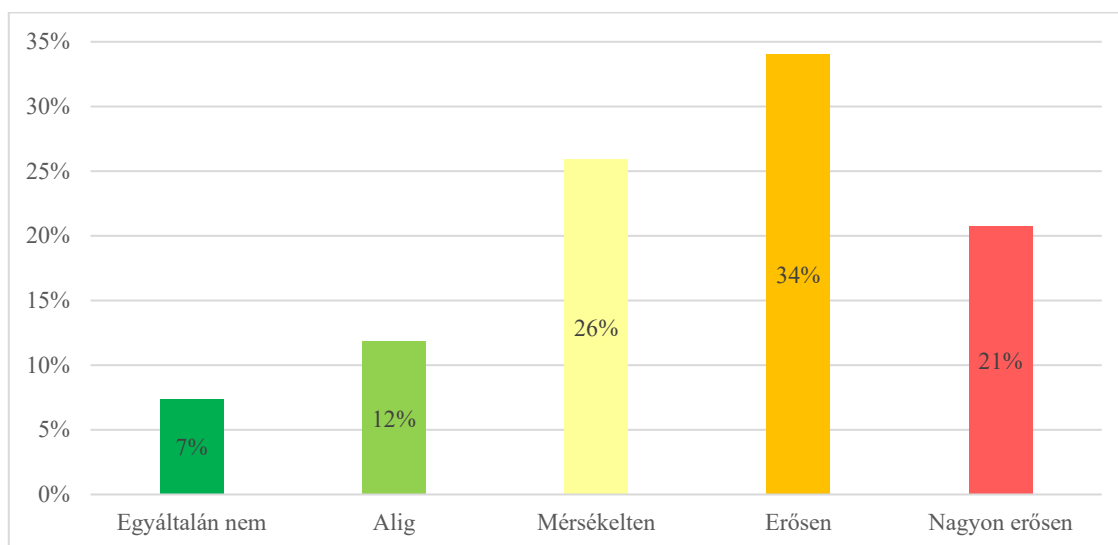
Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A résztvevők 14%-a gondolja úgy, hogy nem befolyásolja a FIRE-szemlélet követését a munkaerőpiaci bizonytalanság és a munkaerőpiaci egyenlőtlenségek. Mindazonáltal, a válaszadók 86%-a úgy érzi, hogy valamilyen mértékben negatívan befolyásoló tényező. 26%-a alig, 27%-27%-a mérsékelten vagy erősen hátráltató tényezőnek gondolja, míg a válaszadók 6%-a nagyon erősen hátráltató tényezőnek tekinti ezen gazdasági tényezőt. A válaszadók 55%-a stabilnak gondolja saját munkaerőpiaci helyzetét, 30%-a közepesen stabilnak, 15%-a pedig bizonytalannak.

Azok közül, akik stabilnak gondolják munkaerőpiaci helyzetüket, 80%-a egyáltalán nem, alig vagy mérsékelten gondolja, hogy hátráltató tényezője a munkaerőpiaci stabilitás, egyenlőtlenség a FIRE-szemléletnek. A közepesen stabil válaszolók körében, az alig, mérsékelten és erősen befolyásoló tényező, míg a bizonytalan munkaerőpiaci helyzettel rendelkezők esetében 81%-a gondolja, hogy mérsékelten, erősen és nagyon erősen befolyásoló, hátráltató tényező. Ez azt jelenti, a válaszolók közül minél inkább valaki elégedett munkaerőpiaci helyzetével, annál kevésbé gondolja korlátozó tényezőként a munkaerőpiaci stabilitást, egyenlőtlenségeket, aki pedig minél rosszabb helyzetben van, az pedig annál erősebben gondolja korlátozó tényezőként. Összességében elmondható, hogy a munkaerőpiaci bizonytalanságok és egyenlőtlenségek jelentős akadályt jelentenek a FIRE hazai megvalósításában, azok körében, akik nem rendelkeznek stabil, támogató munkahelyi körülményekkel. Azok körében, akik elégedettek, támogató munkahelyi helyzettel bírnak, azok számára is észrevehető a korlátozó tényező, csak kisebb mértékben.

A reálkeresetek alakulása alapvető meghatározója annak, hogy a válaszadók képesek-e hosszú távú megtakarítást képezni. A kérdőív eredményei szerint, a résztvevők 38%-át hátráltatja a reálkeresetek alakulása a FIRE célok megvalósításában. A kitöltők többsége 64,4%-a úgy véli, hogy reáljövedelme az elmúlt 1-3 években nőtt, 28,9%-a jelentős és 35,6%-a pedig kismértékű növekedést tapasztalt. A résztvevők 22,2%-a szerint nem változott jövedelme, ennek hatására csak korlátozott mértékben tud megtakarítani és csupán 13,3%-uk számolt be reáljövedelem-csökkenésről, a résztvevők 1,5%-ának jelentősen csökkent a reáljövedelme, ami arra kényszerítette, hogy nem tud megtakarítani, 11,9%-ának pedig kismértékben csökkent, ami megnehezítette a megtakarítások képzését.

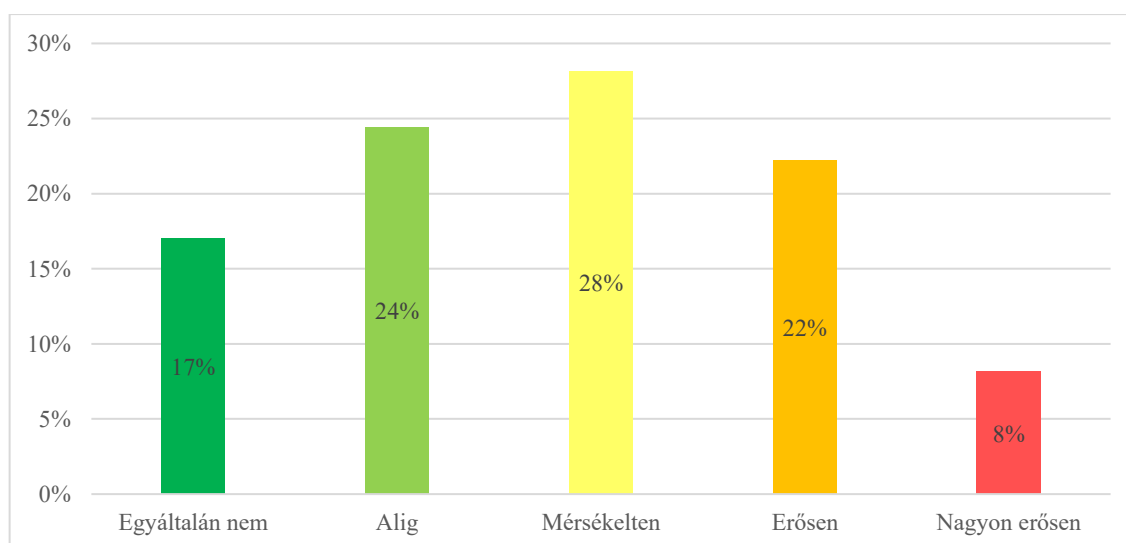
16. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a reálkeresetek változása a FIRE-szemlélet követését?

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A kitöltők 7%-a szerint egyáltalán nem, 12%-a szerint alig, 26%-a szerint mérsékelten, 34%-a szerint erősen és 21%-a szerint nagyon erősen hátráltatja a reálkeresetek változása a FIRE követését. A kérdőíves válaszok megerősítik, hogy a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek Magyarországon továbbra is nagyok, és alapvetően meghatározzák a pénzügyi függetlenség elérhetőségét. A válaszadók 93%-a tapasztal jövedelmi és területi egyenlőtlenségeket, míg 7%-a nem.

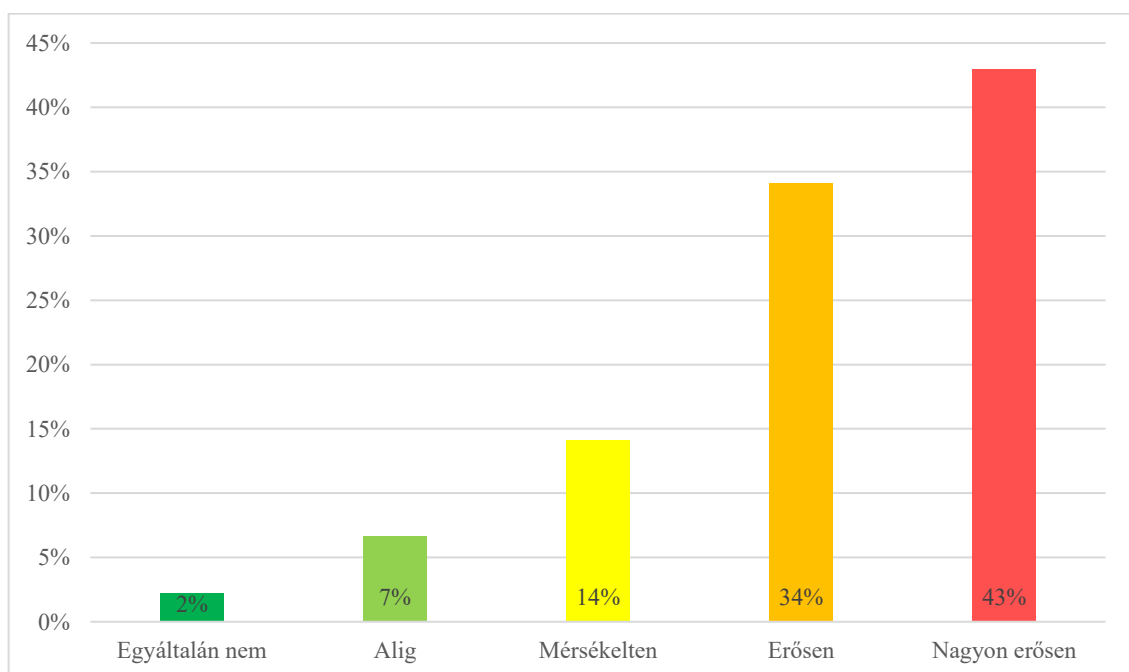
17. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek a FIRE-szemlélet követését?

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A válaszadók 17%-a véli úgy, hogy egyáltalán nem korlátozó tényező a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek jelenléte Magyarországon, azonban 83%-a a megkérdezetteknek úgy gondolja, hogy hátráltató tényezőként jelenik meg a FIRE-szemlélet és mozgalom gyakorlásánál. 24% alig, 28% mérsékelten, 22% erősen és 8% nagyon erősen korlátozó tényezőként tekint a jövedelmi és területi egyenlőtlenségekre. A jövedelmi és területi korlátozzák a megtakarítási potenciált, a FIRE mozgalom gyakorlását, azok körében, akik fejletlenebb régiókban élnek, dolgoznak, ezzel gátolják, hogy a szemlélet társadalmi szinten népszerűségnek örvendjen. Az infláció a kérdőív eredményei szerint a válaszadók legfontosabb gazdasági aggályai közé tartozik. Habár a válaszadók 38%-ának megtakarítási és befektetési szokásait nem változtatták, 27%-át arra kényszerítette, hogy kismértékben csökkentse megtakarításait, 5%-uknak jelentős mértékben csökkentenie kellett, 2%-uk pedig arra kényszerült, hogy megszüntesse, felfüggeszse megtakarításait képzését, a válaszadók 28%-a növelte megtakarításainak nagyságát, annak érdekében, hogy védekezhessen az infláció ellen. A kitöltők többsége 77%-a úgy nyilatkozott, hogy az infláció és fogyasztói árak alakulása nagymértékben akadályozza, nagyon erősen akadályozza a FIRE-szemlélet követését, a megtakarítást, míg 14% szerint mérsékelten akadályozza, és mindössze 9% érzi úgy, hogy az infláció nem befolyásolja érdemben pénzügyi stratégiáját.

18. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják az infláció és a fogyasztói árak alakulása a FIRE-szemlélet követését?

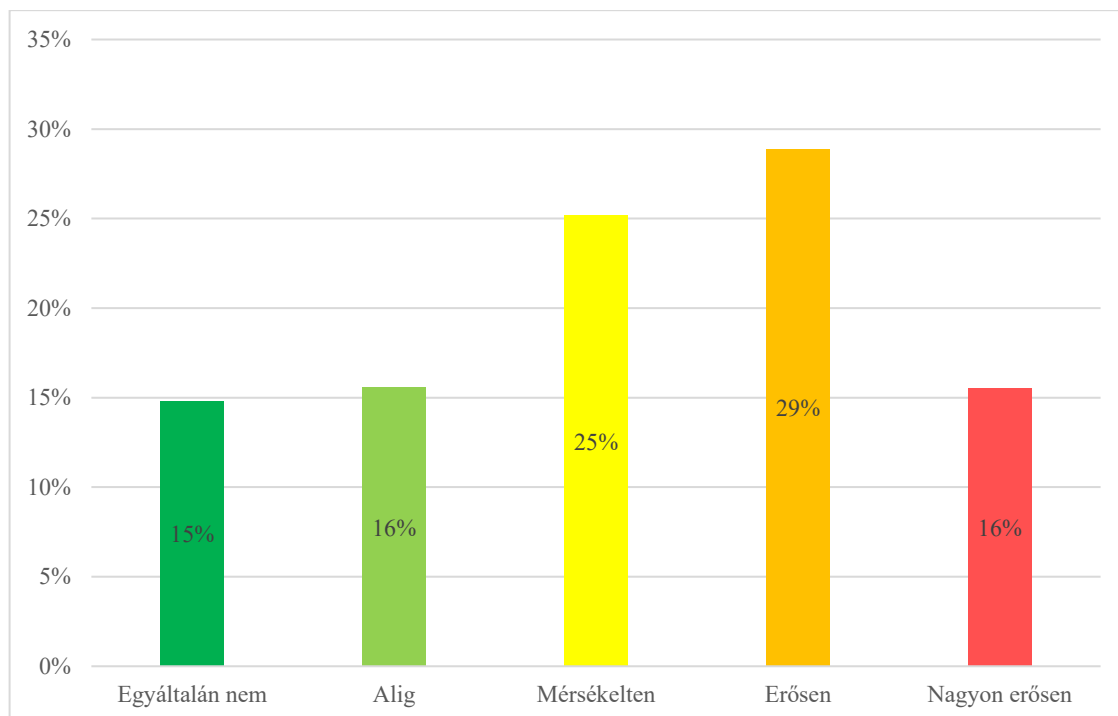

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A magas infláció, különösen a 2022–2024 közötti időszakban tapasztalt extrém ütem, az élelmiszer és alapvető fogyasztási cikkek, energiaköltségek, lakhatás és bérleti díjak, közlekedés és üzemanyag költségek jelentősen csökkentették a háztartások rendelkezésre álló reáljövedelmét, ezeken a csatornán keresztül nehezítik a FIRE elérését. A kérdőív válaszai alapján az infláció a legszélesebb körben érzékelt akadály a pénzügyi függetlenség elérésében.

A résztvevők 72%-a számolt be arról, hogy nem változott meg a viszonya a FIRE-szemlélettel, megtakarítási és befektetési hajlandóságával az utóbbi évek lakhatási költségek és ingatlanpiac emelkedése következtében, ez a magas tulajdonlással van szoros összefüggésben. A válaszadók többsége rendelkezik saját tulajdonú lakhatási célú ingatlannal, vagy a fiatalabb generációk még mama-hotelben élnek. Mindezek mellett, a válaszadók további 21%-a kényszerült arra, hogy megtakarításait csökkentse, 16%-a kismértékű és 5%-a jelentős mértékű visszaszorításról vallott.

19. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a lakhatás és az ingatlanpiac alakulása a FIRE-szemlélet követését?

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A lakhatás és ingatlanpiac alakulásáról a FIRE-szemlélet kontextusában megoszlanak a vélemények. A résztvevők 15%-15%-a egyáltalán nem vagy nagyon erősen hátráltató szempontnak tekinti a lakhatás és ingatlanpiac alakulását az elmúlt években, 16%-a alig, 25%-a mérsékelten és 29%-a erősen negatívan befolyásoló komponensnek találja. A megoszlás háttérében az az ok áll, hogy azok körében, akiknél nem történt számottevő változás az utóbbi években a lakhatás és ingatlanpiac szempontjából, az ő részük döntő többsége úgy gondolja, hogy egyáltalán nem, alig, vagy csak mérsékelt módon hátráltató tényező. Ezzel szemben, akik életében történt emiatt valamilyen negatív következmény, ők hajlamosabbak voltak magasabb pontszámot megadni, ami az erősen vagy nagyon erősen válaszokban jelent meg. A FIRE-szemléletben a lakhatási költségek kulcsfontosságú szerepet játszanak, hiszen a megtakarítási ráta egyik legfontosabb meghatározói, és a 2010-es évek közepétől drasztikusan emelkedő árak nagymértékben csökkentik a megtakarítási potenciált.

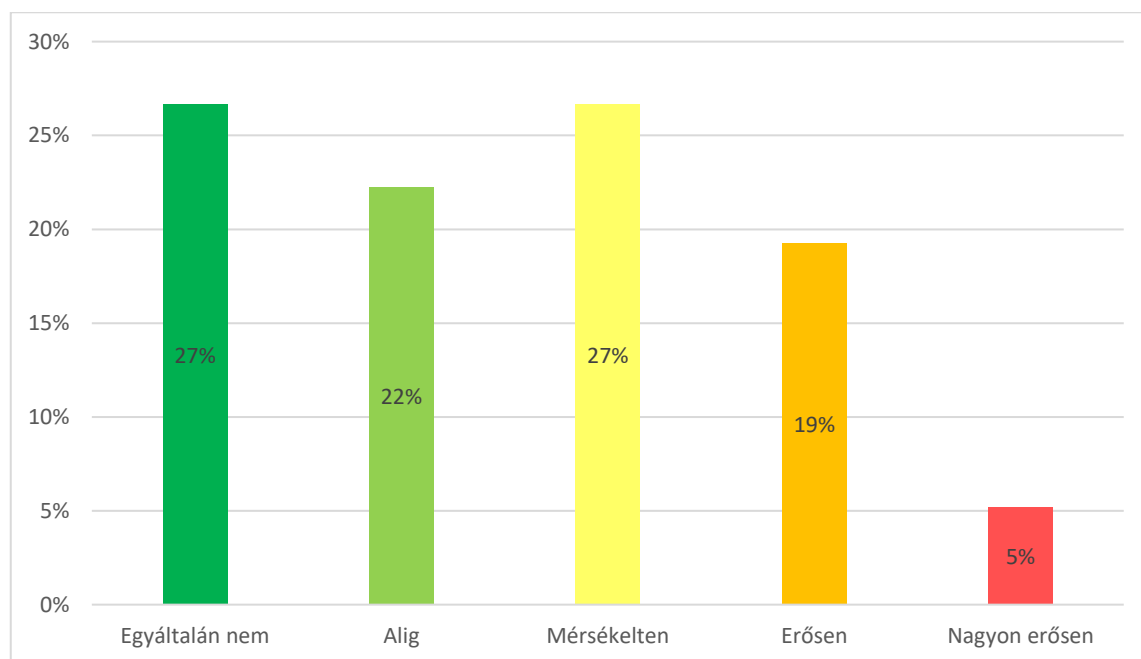
A kérdőíves kutatás eredményei alapján a gazdasági tényezők a FIRE mozgalom megvalósíthatóságának legfontosabb korlátjai közé tartoznak Magyarországon. A válaszadók válaszai alapján egyértelműen meghatározható, hogy a munkaerőpiaci helyzet kis mértékben hátráltatja a megtakarítási lehetőségeket, a reálkeresetek stagnálása közepesen-nagy mértékben gyengítik az öngondoskodásra való törekvéseket, a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek hátráltatják a mozgalom társadalmi elérhetőségét, kis-közepes mértékben hátráltatják a mozgalom követőit, az infláció ellehetetleníti és jelentős mértékben megnehezíti az egyéni pénzügyi boldogulást, és pénzügyi célok elérését, a lakhatási költségek és ingatlanpiac alakulása közepes mértékben tovább csökkentik a pénzügyi függetlenséghez vezető utat. Ezek a gazdasági tényezők jól mutatják, hogy a FIRE mozgalom Magyarországon nem csupán egyéni döntés vagy fegyelmezettség kérdése, hanem erősen függ a gazdasági környezettől, amely sokszor korlátozó hatással bír.

A válaszadók továbbá megjelölték a nemzetgazdaság alacsony teljesítő képességét, a gazdasági hanyatlás és instabilitás megjelenését, amit a gazdaságpolitikai intézkedések tovább mélyítenek. A politikai-jogi bizonytalanság, a kormányba vetett hit hiánya és a gazdasági szabályozás folyamatos változása is nehezítő körülményként jelent meg a kérdőív során.

A FIRE mozgalom gyakorlati megvalósíthatósága nem csupán gazdasági, hanem jelentős mértékben társadalmi tényezők függvénye is. A társadalmi értékrendek, kulturális minták, közösségi és családi szocializáció és közösségi elvárások strukturálják azt, hogy az egyének miként gondolkodnak a pénzről, a megtakarításról, a munkáról és az öngondoskodásról. A kérdőíves kutatás a válaszadók véleményét mutatja be a kulturális szemléletről, a családi és társadalmi mintákról, a társadalmi nyomások és elvárásokról, a szükséges pénzügyi ismeretek elérhetőségéről. Az eredmények összefoglalják és bemutatják, hogy ezek a társadalmi tényezők milyen módon befolyásolják a FIRE mozgalom terjedését és gyakorlati megvalósításának lehetőségeit Magyarországon.

A megkérdezettek körében a kulturális szemlélet a résztvevők 19%-át, a családi és társadalmi minták a résztvevők 48%-át, a társadalmi nyomások és elvárások a résztvevők 25%-át, pénzügyi ismeretek hiánya a résztvevők 54%-át, az információs és szociális buborékok a résztvevők 22%-át hátráltatták a FIRE céljaik elérésében. A megkérdezettek 57%-a szerint nem támogatja a magyar pénzügyi kulturális szemlélet a takarékos, öngondoskodó életmódot, 33%-a szerint kevésbé támogatja, 10%-a szerint pedig támogató jellegű a pénzügyi szemlélet Magyarországon.

20. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a pénzügyi-kulturális szemlélet a FIRE-szemlélet követését?

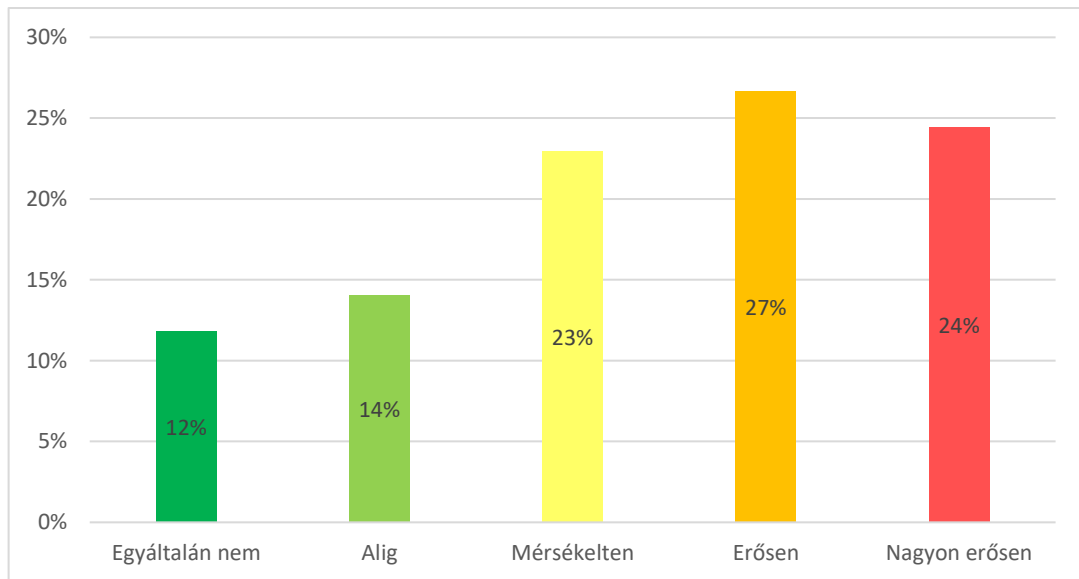
Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A megkérdezettek 49%-a szerint egyáltalán nem vagy minimálisan hátráltatja a magyarországi pénzügyi, kulturális szemlélet a FIRE-szemlélet követését, FIRE mozgalom gyakorlását. Ennek több oka is azonosítható. Egyrészt a minta erősen önszelekciós. A kérdőívet jellemzően olyan személyek töltötték ki, akik már eljutottak arra a szintre, hogy felismerték az egyéni öngondoskodás fontosságát, másrészt a válaszadók jelentős része úgy érzékelte, hogy a FIRE mozgalomhoz és a pénzügyi boldoguláshoz szükséges alapvető pénzügyi tudás könnyen elsajátítható. A megkérdezettek 27%-a mérsékelten, további 24%-a pedig erősen vagy nagyon erősen hátráltató tényezőként tekint a társadalomban lévő pénzügyi szemléletre, ők jellemzően felismerik a korábbi pénzügyi események alakító befolyásoltságát az egyénre és az osztálytársadalomra vetítve.

A kulturális értékrendszer meghatározza, hogy egy társadalom hogyan viszonyul a munkához, a fogyasztáshoz és a megtakarításhoz, de ezek az értékek nem kizárólag társadalmi szinten működnek, a kulturális mintázatok legtöbbször a családon keresztül adódnak át. Mivel a család a pénzügyi szocializáció elsődleges terepe, a kulturálisan meghatározott fogyasztási normák, munkaszerepek és pénzkezelési stratégiák a szülőktől, nagyszülőktől öröklődnek tovább. A magyar családok többségében a pénz témája tabusított vagy konfliktusforrás, így a fiatal felnőttek sokszor kényszerűen tapasztalatból, hibákból vagy külföldi internetes tartalmakból szerzik meg pénzügyi ismereteiket. Ez a jelenség a kérdőív további válaszaiban is megjelent. A kérdőív eredményei alapján a családi háttér erősen meghatározza az öngondoskodáshoz való viszonyt, hosszú távú pénzügyi gondolkodást, megtakarítás létfontosságát. Az eredmények alapján a szocializáció erősen befolyásolja a FIRE-célok reális megvalósíthatóságát, akik már gyermekkorukban látták szülőkön keresztül a pénzügyi tudatosságot, valószínűbb, hogy hasonló pénzügyi attitűddel, viselkedésmintával rendelkeznek, mint felmenőik.

A válaszadók többsége 88%-a úgy nyilatkozott, hogy hátráltatják a családi és társadalmi minták a FIRE-szemlélet elérését, 14%-a alig, 23%-a mérsékelten, 27%-a erősen és 24%-a nagyon erősen választ adott.

21. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a családi és társadalmi minták a FIRE-szemlélet követését?

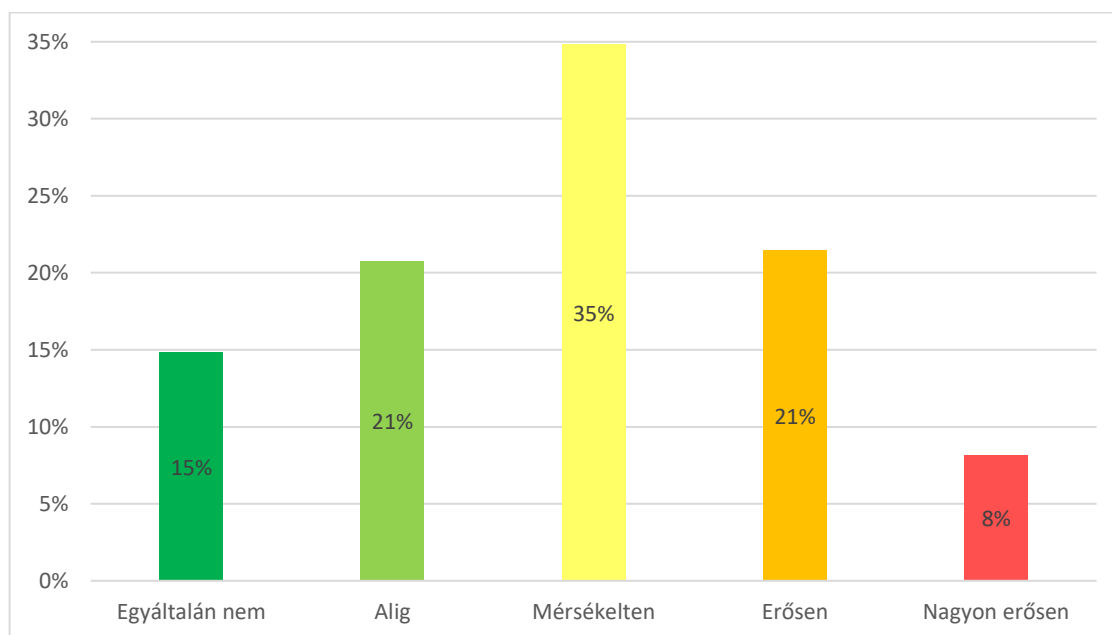

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

Ez többek között azért is problémás, hiszen a családi és társadalmi minták nem feltétlenül egyénre szabottak és nem feltétlenül a valóságot mutatják. Az emberi negatív érzelmek sokszor felülmúlják a pozitív racionális gondolkodást. Amennyiben történik az egyénnel egy negatív élmény, akkor képesek azt generációról-generációra tovább öröközni anélkül, hogy a fiatalabb generáció megőrzés nélkül megtapasztalhatná. Ez sokszor már idő előtt elfordít számos embert a pénzügyek kezelésétől, megtakarítástól és befektetéstől.

Bár a családi minták meghatározó szerepet játszanak a pénzügyi beállítódás alakításában, az egyén döntéseit nemcsak a család, hanem a szélesebb társadalmi környezet is erőteljesen befolyásolja. A társadalmi elvárások, a normakövetés és a státuszcsoporthoz való igazodás sokszor felülírhatják vagy megerősíthetik a családban tanult mintákat. A fogyasztási kényszerek, a társadalmi siker mércéjének tekintett életszínvonal, valamint a közösségi média által közvetített életstílusnyomás olyan széles körű külső tényezők, amelyek a pénzügyi magatartást, ezen keresztül a FIRE követését is, jelentősen befolyásolják. A válaszadók kicsit több mint 50%-a érez társadalmi nyomást és elvárást a fogyasztói életmód irányába, legtöbbször státuszvásárlásokon és presztízsfogyasztás keresztül.

22. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a társadalmi nyomások és elvárások a FIRE-szemlélet követését?

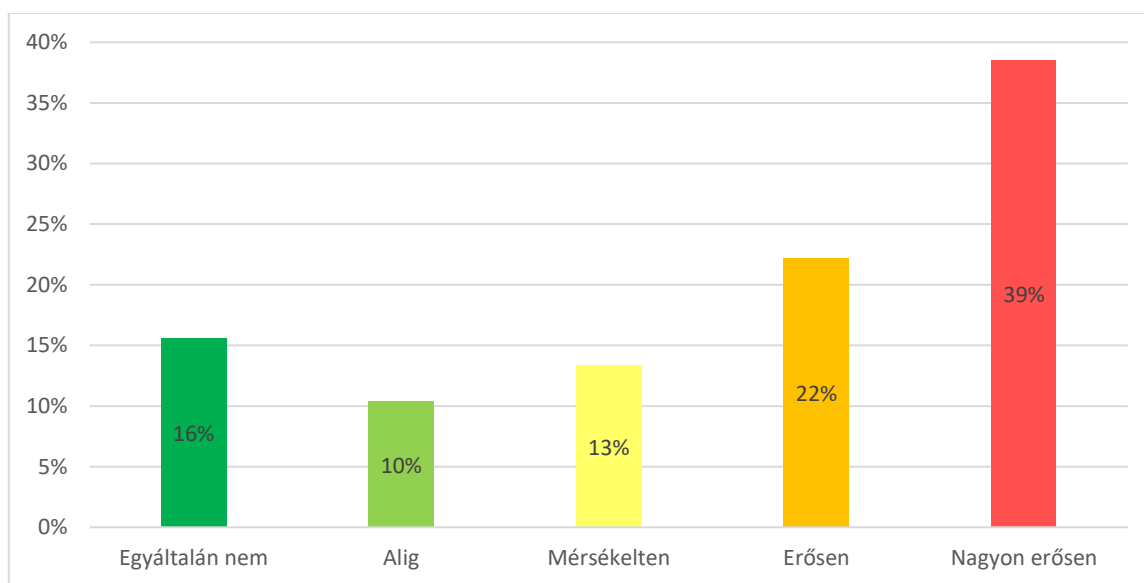

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A válaszadók 85%-a szerint hátráltató tényezőként jelennek meg a társadalmi nyomások és elvárások jelenléte, 21%-a alig, 35%-a mérsékelt, 21%-a erősen és 8%-a nagyon erősen hátráltató, korlátozó tényezőként gondol az össztársadalmi nyomásokra és elvárásokra, amelyeket az egyén minden napjai során tapasztalhat. Ez a társadalmi nyomás sokakban konfliktust okoz, hiszen a FIRE életstílushoz gyakran társul megfontolt mértékű fogyasztás, amely ellentmond a domináns társadalmi mintáknak. A társadalmi nyomások és fogyasztási elvárások csak akkor hatnak erőteljesen, ha az egyén nem rendelkezik stabil pénzügyi tudással és önálló döntéshozatali képességgel. A pénzügyi műveltség ugyanis védőfaktorként működik: csökkenti a társadalmi normákból fakadó impulzív költsékezést, segíti a hosszú távú tervezést, és növeli a gazdasági önállóságot. Ha az egyén tisztában van pénzügyi döntései következményeivel, sokkal kevésbé fogékony a fogyasztási kényszerre és a társadalmi versengésre. Ez különösen fontos a FIRE mozgalom esetében, hiszen a megtakarítási és befektetési fegyelem elengedhetetlen eleme a szemléletnek. Mindezek a nyomások és elvárások azonban nem lennének ilyen erősek, ha a lakosság magas szintű pénzügyi műveltséggel rendelkezne. A megfelelő pénzügyi tudás ugyanis segíthet felismerni a státuszfogyasztás veszélyeit, megérteni a hosszú távú megtakarítás és befektetés előnyeit, és ellenállni a társadalmi elvárások rövid távú csábításainak.

A válaszadók több mint 90%-a gondolja úgy, hogy nem eléggé elterjedt a pénzügyi tudatosság Magyarországon. A pénzügyi műveltség során elsajátított tudás és pénzügyi ismeretek kulcsszerepet játszanak abban, hogy az egyén gazdasági döntéseket tudjon hozni, ezért a pénzügyi műveltség döntőjelentőségű abban, hogy az egyén képes-e a FIRE életvitelt követni. A válaszadók 68%-a úgy véli, hogy a rendszerszintű, intézményi pénzügyi oktatás hozzájárul a pénzügyi függetlenség eléréséhez. A leggyakrabban megfogalmazott kritika, hogy nem elég korán és gyakorlati módon történik a pénzügyek tanítása, amennyiben egyáltalán találkozik az egyén ilyen keretek között a pénzügyekkel, sajnálatos módon nem minden egyes alkalommal. Létjogosultságát bizonyítja a pénzügyi ismeretek hiányosságára vonatkozó válaszok megoszlása is.

23. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a pénzügyi ismeretek hiányossága a FIRE-szemlélet követését?

Forrás: Saját szerkesztés kérdőíves felmérés által

A válaszadók 39%-a szerint nagyon erősen, 22%-a szerint erősen korlátozó tényező, 13%-uk szerint mérsékelten és 10%-uk szerint alig befolyásoló tényező a pénzügyi ismeretek hiánya. A pénzügyi ismeretek alapvető feltételei annak, hogy a FIRE-szemlélet érvényesüljön. A pénzügyi műveltség meghatározza, hogy egy társadalomban milyen mértékben tud elterjedni a FIRE szemlélet. A magyar lakosság pénzügyi tudásszintje sok szempontból még fejlesztésre szorul, ami egyben azt is jelenti, hogy a FIRE mozgalom követése a lakosság jelentős részének egyelőre kihívást jelent. Ennélfogva a FIRE mozgalom elsősorban a felső-középosztályban tud gyökeret verni.

A résztvevők válaszai 49%-a alapján a magyar társadalmi környezet inkább hátráltatja a FIRE-szemlélet elterjedését, követését, 30%-a gondolja úgy, hogy jelentős mértékben hátráltatja. A primer kutatás eredményei egyértelműen megerősítették, hogy a gazdasági és társadalmi tényezők összetetten és több irányból befolyásolják a FIRE mozgalom követhetőségét Magyarországon. A félig strukturált interjúk és a kérdőíves felmérés visszajelzései arra utalnak, hogy bár az egyének részéről erős a törekvés a pénzügyi tudatosság, a megtakarítási fegyelem és az önálló jövőtervezés irányába, a makrogazdasági környezet és a társadalmi normák gyakran jelentős akadályt jelentenek. A válaszadók jelentős része úgy ítélte meg, hogy ezek a tényezők közvetlenül korlátozzák a megtakarítási képességet, és ezzel együtt a FIRE út ütemezését is, különösen azok számára, akik alacsonyabb jövedelmi szinteken vagy magas megélhetési költségű térségekben élnek. Társadalmi szempontból a kutatás rávilágított arra, hogy a kulturális szemlélet, a családi és közösségi minták, a társadalmi nyomások és elvárások és pénzügyi műveltség hiánya erőteljesen jelen vannak. A pénzügyi műveltség szintje a kutatási eredmények alapján kulcsfontosságú determinánsa a FIRE útnak. A magasabb pénzügyi tudással rendelkező válaszadók könnyebben alakítottak ki hosszú távú befektetési stratégiát, nagyobb biztonsággal használták a modern pénzügyi eszközöket, és hatékonyabban álltak ellen a társadalmi fogyasztási nyomásnak. A pénzügyi önképzés ezért sok esetben kompenzálta a gazdasági és társadalmi korlátokat. Ezzel szemben azok, akik alacsonyabb pénzügyi tudásszinttel rendelkeztek, nehezebben tudtak eligazodni a befektetési lehetőségek között, ami késleltette vagy akadályozta a FIRE célok elérését. Összességében a primer kutatás alátámasztotta, hogy a FIRE mozgalom követése Magyarországon nem csupán anyagi erőforrások, hanem értékrendi, kulturális és tudásbeli összetevők függvénye is. A gazdasági tényezők korlátjai gyakran objektív nehézségeket jelentenek, ugyanakkor a társadalmi és kulturális környezet, a pénzügyi attitűdök, valamint a pénzügyi műveltség fejlettsége jelentik azt a területet, ahol az egyéni stratégia és tudatosság képes lehet áttörést hozni. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a FIRE mozgalom hazai követői tudatosan navigálnak ebben a kettős térben: alkalmazkodnak a gazdasági környezet kihívásaihoz, miközben gyakran aktívan szembe mennek a társadalmi normákkal és megküzdnek a környezetükben jelen lévő elvárásokkal. Ez a kettős adaptáció képezi a magyarországi FIRE-közösség legfontosabb sajátosságát, és ezzel együtt a mozgalom megvalósíthatóságának lényegi meghatározóját is.

6. ÖSSZEFOGLALÓ

A dolgozat célja az volt, hogy feltárja, milyen gazdasági és társadalmi tényezők határozzák meg a FIRE – Anyagi függetlenség, korai nyugdíj mozgalom magyarországi érvényesülését, és mennyiben tekinthető adaptálhatónak a hazai környezetben. Az elemzés három nagy pillérre épült: a makrogazdasági környezet sajátosságaira, a társadalmi és kulturális tényezők szerepére, valamint a primer kutatás eredményeinek bemutatására, értelmezésére. A kutatás alapján komplex kép rajzolódik ki arról, hogy a FIRE nem csupán pénzügyi stratégia, hanem egy hosszú távú életmód-modell, amelyet a magyar társadalom bizonyos csoportjai képesek és hajlandók követni, viszont más rétegek számára azonban jóval szűkebb mozgástér áll rendelkezésre vagy teljes mértékben ellehetetlenülnek. A gazdasági tényezők vizsgálata rávilágított arra, hogy a magyar munkaerőpiac kedvező trendjei, mint a növekvő foglalkoztatottság és mérséklődő munkanélküliség, látszólag támogatják a FIRE-szemléletet, hiszen stabil jövedelmet és kiszámítható egzisztenciális környezetet teremtenek. Ugyanakkor a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek, a reálkeresetek alakulása, az infláció erősödése, a fogyasztói árak gyors növekedése és a lakhatási költségek tartós emelkedése súlyos strukturális korlátot jelentenek. A kutatásból kiderült, hogy a megtakarítási ráta csak egy szűkebb társadalmi réteg esetében éri el azt a szintet, amely a FIRE hosszú távú tőkefelhalmozási elvárásainak megfelel. A társadalmi tényezők jelentősége a kutatás egyik legmarkánsabb tapasztalata. A magyar társadalom pénzügyi kulturális alapja, társadalmi és családi mintázatai, a társadalmi nyomások által gerjesztett megfelelési viselkedésmintázatok és a közösségi elvárások gyakran szembe mennek a FIRE erősen tudatos, takarékos és minimalista filozófiájával. A pénzügyi kultúra hazai szintje kulcsfontosságú tényezőként jelent meg. Társadalmi szinten a pénzügyi műveltség hiánya továbbra is gátló tényező, a befektetési döntések kerülése, a kockázatvállalási hajlandóság alacsony szintje és a rövid távú gondolkodás mind lassítják a FIRE potenciális elterjedését. A primer kutatás összességében megerősítette, hogy Magyarországon a FIRE mozgalom jelenleg egy szűk réteg számára reális és követhető stratégia. Ezek az egyének jellemzően magasabb iskolai végzettségűek, közép vagy felső jövedelműek, erős pénzügyi attitűddel rendelkeznek, és fontos számukra az anyagi biztonság, a függetlenség és az autonómia. Ugyanakkor a kutatás arra is rávilágított, hogy a mozgalom iránti érdeklődés szélesebb társadalmi rétegben is megjelenik, és a fiatal generációk körében különösen erősödik a pénzügyi tudatosság és a hosszú távú tervezés igénye.

Összességében a dolgozat konklúziója, hogy a FIRE mozgalom magyarországi adaptációja reális, de nem általánosítható stratégiaként értelmezendő. A személyes, gazdasági és társadalmi feltételek együttese határozza meg, kinek milyen mértékben és formában valósítható meg. A FIRE nem csupán pénzügyi technika, hanem társadalmi alkalmazkodást, kulturális változást és egyéni tudatosságot igénylő pénzügyi modell.

A kutatás alapján több gyakorlati és szakpolitikai ajánlás fogalmazható meg a FIRE mozgalom erősítése érdekében. A pénzügyi oktatás fejlesztése kritikus fontosságú. A köznevelési rendszerben nagyobb hangsúlyt kell kapnia a megtakarítási stratégiáknak, kamatos kamat működésének, befektetési alapismereteknek és a hosszú távú pénzügyi tervezésnek. Megtakarítási ösztönzők erősítése szükséges ahhoz, hogy a lakosság megtakarítási hajlandósága növekedjen, kampányokkal, edukációval, közösségi kezdeményezésekkel növelni lehet a minimalista és mértékletes fogyasztási minták társadalmi elfogadottságát. A munka-magánélet egyensúlyának előmozdítása, a rugalmas foglalkoztatási formák terjedése nagyobb személyes mozgásteret ad az anyagi tudatosság és a személyes stabilitás megteremtéséhez. A dolgozat és a primer kutatás számos értékes eredményt szolgáltatott, azonban bizonyos korlátok fennállnak, amelyek befolyásolhatják az eredmények általánosíthatóságát. A minta nagysága és összetétele nem reprezentatív, a kérdőív kitöltői tudatosabb, pénzügyileg motiváltabb személyek voltak, ami önszelekciós torzítást okozhatott. A FIRE iránt kevésbé érdeklődők alul reprezentáltak, a kvalitatív interjúk alanyai olyan személyek voltak, akik már elérték a FIRE céljaikat. Így a tapasztalataik egy sikeres és motívumokban gazdag mintát reprezentálnak, ami nem mutatja meg a sikertelen vagy nehézségekkel küzdő utakat. Az infláció, kamatkörnyezet vagy lakhatási piac rövid idő alatt jelentősen változhat, így a megállapítások időbelisége korlátozott.

További kutatási irányok meghatározásához és mélyebb feltárás érdekében több területen szükséges és célszerű a további vizsgálatok lefolytatása. Egy országos reprezentatív kutatás pontosabb képet mutatna, hogy milyen arányban képesek a magyar háztartások követni a FIRE-szemléletet, társadalmi normák és fogyasztási motivációk mélyebb feltárásával előre mozdíthatóak lennének a FIRE társadalmi beágyazottságának megértése. Generációs összehasonlítás során érdemes lehetne vizsgálni, hogyan különbözik a FIRE iránti érdeklődés és lehetőségek a különböző generációs csoportok között és a magyarországi pénzügyi termékek és rendszerek mennyire támogató eszközei a hosszú távú vagyonépítésnek. Talán a mesterdolgozatomban éppen erről lesz majd szó.

7. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra. A munkaerőpiaci kategóriák	10
2. ábra. Foglalkoztatási ráta alakulása a 15 - 74 éves népesség körében 2009 és 2025 között.....	11
3. ábra. Munkanélküliségi ráta megoszlása Magyarország vármegyéi között 2025. első negyedévében	13
4. ábra. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó és átlagkeresete 2021 és 2025 között.....	14
5. ábra. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete és annak előző év azonos időszakához viszonyított változása kereseti kvintilisenként, 2025. január-július	16
6. ábra. A bruttó átlagkereset nemzetgazdasági áganként 2024. és 2025. júliusában...	17
7. ábra. Járási szintű bruttó átlagkeresetek, 2025. január-június*	19
8. ábra. A fogyasztóiár-index, a maginfláció és az adószűrt maginfláció éves változása 2017 és 2025 között.....	21
9. ábra. Az országos lakásárindex kumulatív alakulása 2015-től	22
10. ábra. A válaszadók nem és korosztály szerinti megoszlása	38
11. ábra. A válaszadók relatív megoszlása lakóhely szerint.....	39
12. ábra. Havi bruttójövedelmek lakóhely szerinti relatív megoszlása	40
13. ábra. Megtakarítási ráta relatív megoszlása havi bruttójövedelmek szerint.....	42
14. ábra. Ön szerint mennyire megvalósítható ma Magyarországon az anyagi függetlenség és korai visszavonulás?	43
15. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a munkaerőpiaci bizonytalanság/egyenlőtlenség a FIRE-szemlélet követését?	44
16. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a reálkeresetek változása a FIRE-szemlélet követését?	46
17. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a jövedelmi és területi egyenlőtlenségek....	46
18. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják az infláció és a fogyasztói árak alakulása a FIRE-szemlélet követését?	47
19. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a lakhatás és az ingatlanpiac alakulása	48
20. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a pénzügyi-kulturális szemlélet.....	50
21. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a családi és társadalmi minták a FIRE-szemlélet követését?	52

22. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatják a társadalmi nyomások és elvárások a FIRE-szemlélet követését?	53
23. ábra. Ön szerint mennyire hátráltatja a pénzügyi ismeretek hiányossága a FIRE-szemlélet követését?	54

8. IRODALOMJEGYZÉK

Aliverti, E. (2023, July 20). *Analysis of financial independence and retire early strategies.* <https://hdl.handle.net/20.500.14247/17860>.

Balyó, L. (2007). *A háztartás pénzügyei.* Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu>.

Bengen, W. P. (1994). *Determining Withdrawal Rates Using Historical Data.* Journal of Financial Planning, 14–24. <https://web.archive.org>.

Bognár, B. (2025). *Az első 100 millió: Útmutató az anyagi függetlenség eléréshez (3rd ed.).* Budapest: Bookship.hu. ISBN 978-615-02-2761-0.

Collins, J. L., & Mustache, Mr. Money. (2016). *The simple path to wealth: Your road map to financial independence and a rich, free life.* Scotts Valley, CA: CreateSpace.

Cooley, P. L., Hubbard, C. M., & Walz, D. T. (1998). *Retirement Savings: Choosing a Withdrawal Rate That Is Sustainable.* AAI Journal 10(3), 16–21. <https://www.aaii.com>.

Csongor, S. (2011). *Financial literacy and self-care in Hungary.* Agricultural Management/Lucrari Stiintifice Seria I, Management Agricol, 13(1). <https://usab-tm.ro>

Dabasi-Halász, Zs. (2018). *Munkaerőpiac.* Miskolci Egyetem. EFOP-3.6.1-16-2016-00011.https://innovativ-tudasvaros-efop361.uni-miskolc.hu/files/1041/Munkaeropiac_tananyag.pdf.

Eurostat. (2023). *Housing in Europe 2024.* <https://ec.europa.eu/eurostat>.
Letöltve: 2025. 10.15

Hergár, E., Kovács, L., & Németh, E. (2024). *A pénzügyi kultúra helyzete és fejlődése Magyarországon. Hitelintézeti Szemle*, 23(1), 5–28. <https://doi.org/10.25201/HSZ.23.1.5>

Herman, J. (2012). *A gazdagság útján*. Budapest InfoGen Bt. ISBN 978-963-08-1976-3.

Hofmeister-Tóth, Á. (2017). *A fogyasztói magatartás alapjai*. Budapest: Akadémiai Kiadó. ISBN: 978-963-059-889-7. <https://doi.org/10.1556/9789630598897>.

Hofmeister-Tóth, Á., & Piskóti, M. (2011). *A fenntartható fogyasztás jellemzői és trendjei Magyarországon és a régióban*. <https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/469/>.

Horváth, A., & Tátrai, Cs. (2023). *Érthetően a befektetésekről: Gyakorlati útmutató az anyagi biztonság és bőség megteremtéséhez*. Budapest: InwestMentors Hungary Kft. ISBN 978-615-01-7836-3.

Index.hu. (2025, June 23). *Állampapír, megtakarítás, vagyonmenekítés. Fordulat a pénzügyekben: a fiatalok spórolnak, a gazdagok menekítik a pénzüket*. <https://index.hu/gazdasag/2025/06/23/allampapir-megtakaritas-vagyonmenekites>.

Letöltve: 2025. 11.05.

Ingatlan.com. (2025). *Ingatlan.com lakásárindex 2025*. <https://adat.ingatlan.com>.

Központi Statisztikai Hivatal (2025a). 20.2.1.2. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként, havonta*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 10. 12.

Központi Statisztikai Hivatal (2025b). *Fókuszban a vármegyék – 2025. I. negyedév*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 10. 25.

Központi Statisztikai Hivatal. (2025c). 20.2.1.41. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált* Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 10.21.

Központi Statisztikai Hivatal (2025d). KSH Monitor – Keresetek, Nyugdíj, 2025. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 10. 01.

Központi Statisztikai Hivatal (2025e). 20.1.1.8. A foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak, ágazatok szerint, nemenként – TEÁOR'08 [ezer fő]*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.gov.hu>. Letöltve: 2025. 10. 12.

Központi Statisztikai Hivatal (2025f). 20.2.2.9. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése alapján, vármegye és régió szerint, negyedévente kumulált*. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 11.08.

Központi Statisztikai Hivatal. (2025g). A háztartások életszínvonala, 2024. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 11. 02.

Központi Statisztikai Hivatal (2021h). Módszertani dokumentáció. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 09. 30.

Központi Statisztikai Hivatal (2025i). Lakáspiaci árak, lakásárindex, 2025. I. negyedév. Budapest: Központi Statisztikai Hivatal. <https://www.ksh.hu>. Letöltve: 2025. 11. 08.

Marquit, M. (2025, november 18). What is the FIRE movement and is it for you?. Encyclopedia Britannica. <https://www.britannica.com/money/financial-independence-retire-early>. Letöltve: 2025. 11. 18.

MNB. (2025a). Gyors elemzés az infláció alakulásáról, 2025. szeptember. <https://www.mnb.hu>. Letöltve: 2025. 11. 03.

MNB. (2025b). *Megtakarítási jelentés 2025.* <https://www.mnb.hu/letoltes/megtakaritasi-jelentes-2025.pdf>. Letöltve: 2025. 10. 21.

OECD. (2023). *OECD/INFE 2023 International Survey of Adult Financial Literacy.* <https://www.oecd.org>. Letöltve: 2025. 11. 02.

Oeconomus. (2022). *Európai körkép a foglalkoztatásról – hol virágzik legjobban a munkaerőpiac?* www.oeconomus.hu. Letöltve: 2025. 09. 21.

Portfolio.hu. (2025). *A magyar élelmiszerárak robbanása.* <https://www.portfolio.hu>.
Letöltve: 2025. 10. 28.

Pál, Zs. (2017). *A pénzügyi kultúra aktuális kérdései, különös tekintettel a banki szolgáltatásokra.* Miskolc: A közgazdaságtani-módszertani képzés fejlesztéséért Alapítvány. ISBN 978-615-80543-4-8. <https://www.penz7.hu>.

Robin, V., & Dominguez, J. (1992). *Your money or your life: 9 steps to transforming your relationship with money and achieving financial independence.* New York: Penguin.

Robin, V., & Dominguez, J. (2018). *Your money or your life: Fully revised and updated for 2018.* New York: Penguin.

Shen, K., & Leung, B. (2019). *Quit like a millionaire: No gimmicks, luck, or trust fund required.* London: Quercus.

Statmonitor.hu. (2025). *Infláció kalkulátor.* <https://statmonitor.hu/inflacio-kalkulator>.
Letöltve: 2025. 10. 25.

Taylor, N., & Davies, W. (2021). *The financialization of anti-capitalism? The case of the 'Financial Independence Retire Early' community.* *Journal of Cultural Economy*, 14(6), 694–710. <https://doi.org/10.1080/17530350.2021.1891951>.

Thames, E. W. (2019). *Meet the Frugalwoods.* New York: Harper Business.

Vitt, L. A., Anderson, C., Kent, J., Lyter, D. M., Siegenthaler, J. K., & Ward, J. (2000). *Personal Finance and the Rush to Competence: Financial Literacy Education in the U.S.* Middleburg, VA: Institute for Socio-Financial Studies.

9. MELLÉKLET

1. melléklet: A primer kutatáshoz felhasznált interjú

Üdvözlöm!

A szakdolgozatom középpontjában a FIRE mozgalom gazdasági és társadalmi tényezőinek, korlátjainak vizsgálata áll. Annak eredményeképpen, hogy megbízható és releváns, mélyebb információkkal színesítsem vizsgálatom, szeretném segítségét kérni abban, hogy az interjúkérdéseimre választ ad.

Kontextusnak az elhelyezkedésére vonatkozó kérdések:

- 1.) Mikor és hogyan ismerkedett meg a FIRE mozgalommal?*
- 2.) Milyen belső és külső motivációi voltak arra, hogy a FIRE mozgalmat gyakorolja?*
- 3.) Hogyan ítélné meg, hol tart a saját FIRE-útján?*
- 4.) Milyen cél(oka)t tűzött ki, amely a FIRE mozgalomhoz kötődik?*
- 5.) Milyen megtakarítási vagy befektetési eszközöket használ, hogy elérje FIRE céljait?*

Társadalmi és gazdasági tényezők megértése, ami nehezíti a FIRE életforma gyakorlását:

- 1.) Milyen gazdasági és társadalmi tényezők nehezítik meg Magyarországon a FIRE szemlélet követését, saját FIRE-útját?*
- 2.) Ön szerint, milyen hatással van a magyar gazdaság és társadalmi körülmények alakulása a FIRE elérésében?*
- 3.) Mely gazdasági, társadalmi tényezőket tartja leginkább fontosnak ahhoz, hogy a kitűzött FIRE célok megvalósulhassanak?*
- 4.) Mennyire hátráltatják a jövedelmi különbségek, az infláció és az ingatlanpiac állapota a megtakarítások képzését?*
- 5.) Mennyire hátráltatják az alábbi társadalmi tényezők FIRE-szemlélet elfogadását, követését: kulturális szemlélet, családi és társadalmi minták, társadalmi nyomások és elvárások, pénzügyi ismeretek hiánya?*
- 6.) Szerinte kiknek van valóban esélyük Magyarországon elérni a pénzügyi függetlenséget – életkor, végzettség, lakhely, jövedelem alapján?*

Jövőre vonatkozó kérdések:

- 1.) Mennyire tartja népszerűnek vagy elterjedtnek a FIRE mozgalmat Magyarországon 2025-ben?*
- 2.) Milyen változások indikálhatnák azt, hogy több ember számára elérhető legyen ezen FIRE életforma?*
- 3.) Mi a személyes tanácsa azok számára, akik most szeretnék elkezdni érdeklődni a pénzügyi, anyagi függetlenség iránt Magyarországon?*

2. melléklet: A primer kutatáshoz felhasznált kérdőív

Kedves Kitöltő!

Borus Dávid vagyok, a Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem végzős hallgatója, szakdolgozatom központjában a FIRE-mozgalommal kapcsolatos gazdasági és társadalmi tényezőinek vizsgálata áll.

A szakdolgozat célja annak feltárása, hogy milyen gazdasági és társadalmi tényezők nehezítik meg a FIRE szemlélet követését Magyarországon, milyen kihívásokkal kell szembenézniük azoknak, akik szeretnék a FIRE céljaikat elérni.

A kérdőív kitöltése teljes mértékben anonim, az eredmények csak a szakdolgozatom elkészítéséhez járulnak hozzá.

A kitöltés 6-8 percet vesz igénybe. Kitöltéseket előre is köszönöm!

Maradok végtelen hálával,

Borus Dávid

Demográfiai kérdések:

Az Ön neme: *

- Nő
- Férfi
- Egyéb / Nem szeretném megadni

Az Ön életkora: *

- 18 – 25
- 26 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 – 65
- 65+

Az Ön lakóhelyének típusa: *

- Főváros
- Megyeszékhely
- Város
- Falu / Község
- Egyéb:

Az Ön által befejezett legmagasabb iskolai végzettség:*

- Alapfokú
- Középfokú / Érettségi
- Felsőfokú (BA/Bsc) / Felsőfokú (MA/MSc)
- Egyéb:

Az Ön fő foglalkoztatási státusza: *

- Alkalmazott
- Vállalkozó
- Nyugdíjas
- Munkanélküli
- Diák / Hallgató
- Egyéb:

FIRE-szemlélet gazdasági és társadalmi tényezőinek vizsgálata:

Hogyan értelmezi a FIRE-szemlélet lényegét? *

Rövid szöveges válasz

Havi bruttó jövedelme: *

- 0 – 299 999 Ft
- 300 000 – 499 999 Ft
- 500 000 – 699 999 Ft
- 700 000 – 899 999 Ft
- 900 000 – 1 099 999 Ft
- 1 100 000 – 1 399 999 Ft

- 1 400 000 Ft felett
- Egyéb:

Milyen arányban képes megtakarítani a havi jövedelméből? *

- Nem tudok megtakarítani
- Kevesebb mint 10%
- 10 – 25%
- 26 – 50%
- Több mint 50%

Mennyire tartja elégségesnek jelenlegi jövedelmét a megtakarításra?*

(1 – Egyáltalán nem elegendő, 5 – Teljes mértékben elegendő)

Ön szerint mennyire megvalósítható ma Magyarországon az anyagi függetlenség és korai visszavonulás? *

- Egyáltalán nem megvalósítható
- Inkább nem megvalósítható
- Közepesen reális
- Inkább megvalósítható
- Teljes mértékben megvalósítható

Sikerült Önnek már a FIRE céljait elérni? *

- Igen, elértem a kitűzött céljaimat / Közel járok hozzá
- Még nem, de afelé tartok
- Nem, nem is tervezem / terveztem
- Egyéb:

Milyen FIRE célokat tűzött ki? *

- Anyagi függetlenség
- Anyagi biztonság elérése
- Korai nyugdíj / Korai visszavonulás a munkavégzéstől
- Csökkenteni a munkavégzés időtartamát
- Megtakarítások felhalmozása

- Több szabadidő
- Több idő a családra, barátokra, kapcsolatokra
- Egészségi / mentális jólét
- Bizonyos vágyak kielégítése
- Nem fogalmaztam meg célokat
- Egyéb:

Válassza ki, mely gazdasági tényezők hátráltatják/hátráltatták a FIRE-célok elérésében! *

- Munkaerőpiaci bizonytalanság, egyenlőtlenségek
- Reálkeresetek változása
- Jövedelmi, területi egyenlőtlenségek
- Infláció és fogyasztói árak alakulása
- Lakhatás, ingatlanpiac alakulása
- Egyéb:

Rangsorolja az alábbi gazdasági tényezőket aszerint, hogy mennyire hátráltatják a FIRE-szemlélet követését! *

- Munkaerőpiaci bizonytalanság, egyenlőtlenségek
- Reálkeresetek változása
- Jövedelmi, területi egyenlőtlenségek
- Infláció, fogyasztói árak alakulása
- Lakhatás, ingatlanpiac alakulása

Ön mennyire tartja stabilnak a saját munkaerőpiaci helyzetét, illetve mennyiben érzi úgy, hogy a magyar munkaerőpiac támogatja a hosszú távú pénzügyi tervezést és öngondoskodást? *

(1 - Egyáltalán nem stabil, 5 - Teljes mértékben stabil)

Ön mennyire tapasztal jövedelmi és területi különbségeket Magyarországon? *

(1- Egyáltalán nem tapasztalok, 5 - Teljes mértékben tapasztalok)

Az utóbbi évek inflációs környezete mennyiben befolyásolta az Ön megtakarítási és befektetési szokásait? *

- Nem változott, stabilan takarítok meg
- Kissé csökkentettem a megtakarításaimat
- Jelentősen visszafogtam a megtakarításaimat
- Megszüntettem vagy felfüggesztettem a megtakarítást
- Növeltem a megtakarításaimat infláció elleni védekezésként

Az utóbbi évek lakhatási költségek (bérleti díj, hitel, rezsi) és az ingatlanpiac állapota mennyiben befolyásolta az Ön megtakarítási és befektetési szokásait? *

- Nem változott, stabilan takarítok meg
- Kissé csökkentettem a megtakarításaimat
- Jelentősen visszafogtam a megtakarításaimat
- Megszüntettem vagy felfüggesztettem a megtakarítást
- Egyéb:

Véleménye szerint mely gazdasági tényező(k) nehezíti(k) meg leginkább a FIRE megvalósíthatóságát?

Rövid szöveges válasz

Válassza ki, mely társadalmi tényezők hátráltatják/hátráltatták a FIRE-célok elérésében! *

- Kulturális szemlélet
- Családi és társadalmi minták
- Társadalmi nyomások és elvárások
- Pénzügyi ismeretek hiányossága
- Információs és szociális buborékok
- Egyéb:

Rangsorolja az alábbi társadalmi tényezőket aszerint, hogy mennyire hátráltatják a FIRE-szemlélet követését! (1 - Egyáltalán nem, 5 - nagyon erősen) *

- Kulturális szemlélet
- Családi és társadalmi minták
- Társadalmi nyomások és elvárások
- Pénzügyi ismeretek hiányossága
- Információs és szociális buborékok

Ön szerint Magyarországon a társadalom mennyire támogatja a takarékos, öngondoskodó életmódot? *

(1 - Egyáltalán nem támogatja, 5 - Nagyon támogatja)

Milyen szerepet játszik a család, barátok és közösség az Ön pénzügyi döntéseiben? *

(1 - Egyáltalán nem befolyásol, 5 - Nagyon befolyásol)

Érez társadalmi nyomást a fogyasztói életmód irányába (pl. státuszvásárlás, presztízsfogyasztás)? (1- Egyáltalán nem, 5 - nagyon erősen)*

(1- Egyáltalán nem, 5 - nagyon erősen)

Ön szerint a pénzügyi oktatás mennyire járul hozzá a pénzügyi függetlenséghez? *

(1- Egyáltalán nem, 5 - Nagyon erősen)

Mennyire tartja elterjedtnek a pénzügyi tudatosságot Magyarországon? *

(1 - Egyáltalán nem elterjedt, 5 - Nagyon elterjedt)

Ön szerint a magyar társadalmi környezet összességében inkább segíti vagy hátráltatja a FIRE-szemlélet elterjedését, követését? *

(1 - Jelentősen hátráltatja, 5 - Egyértelműen segíti)

Véleménye szerint mely társadalmi tényező(k) nehezíti(k) meg leginkább a FIRE megvalósíthatóságát?

Rövid szöveges válasz

Köszönöm szépen a kitöltést még egyszer!